

ОРОН НУТГИЙН ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛАХ ЗААВАР

Зааврын бүтэц

Нэг. Оршил

Хоёр. Төлөвлөгөөний ерөнхий бүтэц

Гурав. Төлөвлөгөөний агуулга

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1.Танилцуулга

1.1.1. Тухайн засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн ерөнхий танилцуулга:

1.1.2. Тухайн орон нутагт тохиолдсон газар хөдлөлтийн гамшгийн тухай мэдээлэл

1.2. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний зорилго, баримтлах зарчим

1.2.1. Төлөвлөгөө боловсруулах зорилго

1.2.2. Зарчим, үндсэн чиглэл

1.3. Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах удирдлага, бүтэц зохион байгуулалт

1.3.1. Гамшгаас хамгаалах тогтолцоо

1.3.2. Гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгслийн ерөнхий чиг үүрэг

1.4. Хамтын ажиллагааны санамж бичиг

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ, УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЖЛЫН ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

2.1. Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ, үүсч болзошгүй цагийн байдлын төсөөлөл ба хохирлын үнэлгээ

2.1.1. Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ

2.1.2. Үүсч болзошгүй хохирлын төсөөлөл, гамшгийн эрсдэл болон учирч болзошгүй хохирлын хэмжээг бууруулах чиглэлээр дэвшүүлэх зорилго, зорилт

2.2. Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх ажлын зохион байгуулалт

2.2.1 Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааны зорилго

2.2.2. Холбогдох талын ерөнхий чиг үүрэг

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

3.1. Барилга байгууламж, дэд бүтэц болон инженерийн шугам сүлжээний газар хөдлөлтийн гамшигт тэсвэртэй байдлыг дээшлүүлэх

3.1.1. Газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах

3.1.2. Удирдлагын байрны газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах

3.1.3. Хувийн болон олон нийтийн барилга байгууламжийн тэсвэржилтийг хангах

3.1.4. Инженерийн шугам сүлжээний газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах

3.1.5. Шуурхай тээвэрлэлт хийх автозамыг тогтоох, зам болон замын байгууламжийг сэргээн засварлах бэлтгэл ажлыг хангах

3.1.6. Гал түймэрт нэрвэгдэх болзошгүй барилга байгууламж, хүний хохирлыг бууруулах чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

3.2. Хүч хэрэгсэл

3.2.1. Гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах

3.2.2. Орон нутгийн дотоод нөөц боломж, чадавх

3.3. Холбоо, зарлан мэдээлэл

3.3.1. Холбоо, зарлан мэдээллийн бэлэн байдал

3.3.2. Холбоо, зарлан мэдээллийн тоног төхөөрөмжийн газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийг хангах

3.3.3. Холбоо, зарлан мэдээллийн чадавхыг бэхжүүлэх

3.3.4. Газар хөдлөлтийн гамшгийн аюулын мэдээ, мэдээллийг хүргэх

3.4. Эрүүл мэнд, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

3.4.1. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх тогтолцоо

3.4.2. Эм тариа, эмнэлгийн материал, тоног төхөөрөмж, цус, цусан бүтээгдэхүүний хангамж

3.4.3. Эрүүл ахуйн халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээний зохион байгуулалт

3.5. Гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ

3.5.1. Гал түймэртэй тэмцэх тогтолцоо

3.5.2. Хог хаягдалыг цэвэрлэх арга хэмжээний зохион байгуулалт

3.5.3. Нөөц бүрдүүлэлт

3.5.4. Усан хангамжийн тогтолцоо

3.5.5. Нүүлгэн шилжүүлэх, түр хорогдох байр

3.6. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчилгаа

3.6.1. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах дадлага сургууль

3.6.2. Сурагч болон сургуульд элсэхийн өмнөх насны хүүхдийн гамшгаас хамгаалах боловсрол олгох сургалт

3.6.3. ААН байгууллага, иргэдийн гамшгаас хамгаалах боловсролын арга хэмжээ

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ХОР УРШГИЙГ АРИЛГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

4.1. Газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн шуурхай удирдлага зохицуулалт

4.1.1. Удирдлага, зохион байгуулалт

4.1.2. Онцгой комисс

4.1.3. Гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн анги, сайн дурын хэсгийн чиг

үүрэг

4.1.4. Гамшгаас хамгаалах дайчилгааг зохион байгуулах

4.1.5. Гамшгийн үеийн мэдээ, мэдээлэл дамжуулах ажлыг зохион байгуулах

4.1.6. Холбоо, зарлан мэдээллийг зохион байгуулах

4.1.7. Хүмүүнлэгийн тусламжийг зохицуулах

4.1.8. Гал түймэртэй тэмцэх ажлыг зохион байгуулах

4.1.9. Эрэн хайх, аврах ажлыг зохион байгуулах

4.1.10. Ар тал, хангалтыг зохион байгуулах

4.2. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах

4.2.1. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх

4.2.2. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах

4.2.3. Нүүлгэн шилжүүлэх байршил болон түр хоргодох байрны ар тал, хангалтыг зохион байгуулах

4.2.4. Хэв журам сахиулах арга хэмжээг зохион байгуулах

4.3. Гамшгийн үед нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээ

4.3.1. Нэрвэгдэгсдэд яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээ

4.3.2. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангалтыг зохион байгуулах

4.3.3. Түр хорогдох байрны эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

4.4. Ариун цэвэр, халдвар судлал, хог хаягдал, хүрээлэн буй орчны талаар авах арга хэмжээ

4.4.1. Эрүүл ахуй, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээ

4.4.2. Хог хаягдал цэвэрлэх, зайлуулах арга хэмжээ

4.4.3. Хүнсний эрүүл ахуйг хангах арга хэмжээ

4.4.4. Мал амьтныг хамгаалах арга хэмжээ

4.4.5. Амь насаа алдсан иргэдийг оршуулах арга хэмжээ

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ҮЕД ХОЙШЛУУЛШГҮЙ СЭРГЭЭН БОСГОХ БОЛОН СЭРГЭЭН БОСГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

5.1 Газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээ.

5.1.1. Хүн амын амьдралын зайлшгүй хэрэгцээг хангах арга хэмжээ

5.1.2. Гамшгийн хохирлыг тогтоох, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлын зохион байгуулалт

5.2. Газар хөдлөлтийн гамшгийн дараах сэргээн босгох арга хэмжээний үндсэн чиглэл

5.3. Хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлын ерөнхий шат дараалал

5.3.1. Хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээг эхлүүлэх тогтолцоог бий

болгох (Газар хөдлөлт болсоноос хойш 14 хоногийн хугацаанд)

5.3.2. Сэргээн босгох арга хэмжээний үндсэн чиглэлийг тогтоох (газар хөдлөлт болсоноос хойш 14 дэх хоногоос 2 сарын хугацаанд)

5.3.3. Сэргээн босгох ажлын үндсэн төлөвлөгөө боловсруулах (2 сар-6 сар)

5.3.4. Сэргээн босгох арга хэмжээний үндсэн төлөвлөгөөг батлах (6 сар-1 жил)

5.3.5. Сэргээн босгох ажлыг хөгжлийн бодлоготой уялдуулж хэрэгжүүлэх (1 жилээс хойш)

Дөрөв.Төлөвлөгөө боловсруулахад анхаарах асуудал

Тав.Төлөвлөгөөний хавсралтууд.

1. Тухайн хот, суурин газрын план зураг
2. Аймаг, сумын онцгой комиссын гишүүдийн хаяг, утасны жагсаалт
3. Онцгой комисс, Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн удирдлага, штаб, мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүнийг зарлан мэдээллийн дохиогоор дуудах бүдүүвч
4. Хөдөлгөөнт болон суурин холбооны судалгаа
5. Холбоо барих, мэдээ, мэдээлэл дамжуулах бүдүүвч
6. Зарлан мэдээлэх дуут дохионы байршил
7. Нутаг дэвсгэрт байгаа улсын онц чухал объектын судалгаа
8. Барилга байгууламжийн аюулын зэрэглэлийн судалгаа
9. Хүч хэрэгслийн тооцоо, судалгаа
10. Замын хөдөлгөөний зохицуулалт, тээврийн хэрэгслийн зам маршрутын төлөвлөлтийн схем зураг
11. Тээврийн хэрэгслийн дайчилгаа ба бүрдүүлэлтийн судалгаа
12. Ундны цэвэр ус, ахуйн хэрэглээний усан хангамжийн тооцоо судалгаа
13. Яаралтай тусламжийн нөөцийн бараа материалын жагсаалт
14. Цугларах талбай, хоргодох байр, түр орон сууцны байршил, судалгаа
15. Санамж бичиг
16. Аймаг, сумын эрсдэлийн үнэлгээний тайлан

---oO---

ОРОН НУТГИЙН ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛАХ ЗААВАР

Нэг. Оршил

1.1. Энэхүү заавар нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нутаг дэвсгэрт тохиолдож болзошгүй газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээг гамшгаас хамгаалах болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн үр дүнтэй төлөвлөж хэрэгжүүлэхэд удирдлага болгох баримт бичиг юм.

1.2. Аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг нь дээрх зааврыг ашиглан орон нутагтаа газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө (цаашид төлөвлөгөө гэнэ) боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

1.3. Төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг орон нутгийн Засаг даргын захирамжаар томилогдсон ажлын хэсэг хийнэ. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд гамшгаас хамгаалах алба, холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллагын төлөөллийг оролцуулан байгуулах бөгөөд Онцгой байдлын байгууллага удирдлага зохицуулалтаар хангана. Төлөвлөгөө боловсруулахдаа ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний зорилго, ач холбогдол, төлөвлөгөөний агуулга, боловсруулах үе шатыг танилцуулж, шаардлагатай тохиолдолд сургалт явуулна.

1.4. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн дараах арга зүйн дагуу төлөвлөгөө боловсруулна:

1. Төлөвлөгөө боловсруулахад шаардлагатай мэдээлэл цуглуулах (албан ёсны статистик мэдээ, тоо баримт, дүрэм, журам заавар гэх мэт);

2. Тухайн орон нутгийн газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийж, цагийн байдал буюу гамшгийн хохирлын төсөөлөл гаргах;

3. Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрэн хайх, аврах хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээг зохион байгуулах дараалал, тулгарч болзошгүй асуудал, удирдлагын тогтолцоо, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн чиг үүргийг тодорхойлж, хүч хэрэгсэл, ар тал, хангалтын тооцоог боловсруулах;

4. Боловсруулсан төлөвлөгөөг сургууль дадлагаар туршиж, дутагдалтай талуудыг засаж залруулж дээд шатны байгууллага, албан тушаалтнаар хянуулж батлуулах.

1.5. Төлөвлөгөө боловсруулахдаа орон нутгийн газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэл, үүсч болзошгүй цагийн байдал, хохирлын үнэлгээ, тухайн орон нутгийн удирдлага, нөөц, хүч хэрэгслийг үндэслэл болгоно.

1.6. Нийслэл, дүүргийн газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг тухайн орон нутгийн онцгой байдлын байгууллага хянаж, тухайн шатны Засаг дарга батална. Аймгийн газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллагын гамшгийн асуудал хариуцсан бүтцийн нэгжийн дарга хянаж, тухайн аймгийн Засаг дарга, сумын төлөвлөгөөг тухайн аймгийн онцгой байдлын газрын дарга хянаж, тухайн сумын Засаг дарга тус тус батална.

1.7. Төлөвлөгөөг тухайн орон нутагт зохион байгуулж байгаа удирдах бүрэлдэхүүний сургалт болон гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль, команд штабын дадлагаар, мөн газар хөдлөлтийн гамшгийн хор уршгийг арилгах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх явцад илэрсэн дутагдал, сул талыг арилгах зорилгоор эсвэл төлөвлөгөөний бүтэц, агуулга өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд тус тус тодотгол хийнэ .

1.8. Төлөвлөгөөг дараах ерөнхий дарааллын дагуу боловсруулна. **Жич: Хийгдэх ажлыг 15 хэсэгт хуваасан нь өдөр хоногийн тоо биш бөгөөд төлөвлөгөө боловсруулах нийт хугацааг 15 хэсэгт хувааж үзүүлсэн болно.**

№	Хийгдэх ажил, үе шат	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	12	13	14	15	
1.	Ажлын хэсэг байгуулах											1					
2.	Мэдээлэл цуглуулах																
3.	Мэдээлэл эмхтгэх																
4.	Танилцуулга хэсэг боловсруулах																
5.	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх																
6.	Цагийн байдал үүсгэх																
7.	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үндсэн чиглэлийг тодорхойлох (9.-ийн дараа ч байж болно)																
8.	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах зорилт дэвшүүлэх																
9.	Урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө боловсруулах																
10.	Гамшгийн үеийн хор уршгийг арилгах төлөвлөгөө																
11.	Гамшгийн дараах хойшлуулшгүй сэргээн босгох төлөвлөгөө																
12.	Төлөвлөгөөний хавсралт хэсгийг боловсруулах																
13.	ОНЗөвлөлд танилцуулах																
14.	Засаг даргаар батлуулах																
15.	ОНИТХ-д танилцуулах																
Хариуцах байгууллага, албан тушаалтан (Нийслэл, Аймаг)																	
Орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллага		+														+	
Ажлын хэсэг			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах орон нутгийн зөвлөл																	
Нийслэл, дүүрэг, аймгийн Засаг дарга		+															+

иргэдийн тоо, шилжилт, хөдөлгөөн, нэг өрхийн сарын дундаж орлого, ДНБ эдийн засгийн салбараар, хөдөө аж ахуй болон аж үйлдвэрийн салбарын үйл ажиллагаа, тээвэр, харилцаа холбооны салбарын үндсэн үзүүлэлт, худалдааны салбарын нийт борлуулалт, үйлдвэрлэл, нийтийн аж ахуйн, тухай аймаг, сумдад үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгж байгууллагын бүртгэл, аж ахуйн нэгж байгууллагын ажиллагчдын сарын дундаж цалин гэх мэт.

В) Дэд бүтэц, барилга байгууламж талаарх мэдээлэлд:

Тухайн орон нутгийн зам, инженерийн болон цахилгаан, дулааны шугам сүлжээ, барилга байгууламж, хувийн болон нийтийн орон сууц, сургууль цэцэрлэг, эмнэлэг зэрэг нийгмийн үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагуудын мэдээлэл (насжилт, хийц, бүтээц, давхарын тоо, төвлөрсөн шугам, сүлжээнд холбогдсон байдал гэх мэт)

1.1.2. Тухайн орон нутагт тохиолдсон газар хөдлөлтийн гамшгийн тухай мэдээлэл

Тухайн орон нутагт тохиолдож байсан газар хөдлөлтийн тохиолдол, учруулсан хохирол, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, сургамжийн тухай тусгана. Тухайлбал, газар хөдлөлтийн чичирхийлэлтийн он сар өдөр, эпицентр, магнитуд, хүний амь нас эрсдсэн байдал, барилга байгууламжинд учирсан эвдрэл, эдийн засгийн хохирол зэргийг дурьдах; Одон орон геофизикийн хүрээлэнгээс тухайн орон нутгийн газар хөдлөлтийн идэвхитэй бүс, ерөнхий болон бичил мужлалын зураглал, хөрсний судалгааны ажлын үр дүнгийн талаар тусгах.

1.2. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний зорилго, баримтлах зарчим

1.2.1. Төлөвлөгөө боловсруулах зорилго

Гамшигт тэсвэртэй хот, суурин газар, хүрээлэн буй орчныг цогцлоох, орон нутгийн гамшгаас хамгаалах тогтолцоог бэхжүүлэх, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдлыг хангах, эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох, хүмүүнлэгийн тусламжийг хэрхэн үр дүнтэй зохион байгуулах асуудлыг гол зорилгоо болгоно.

1.2.2. Зарчим, үндсэн чиглэл

Төлөвлөгөө боловсруулахад газар хөдлөлтийн гамшгийн болзошгүй цагийн байдал, хохирлын төсөөлөлд үндэслэсэн, амьдралд илүү нийцсэн, хэрэгжих үндэслэлтэй, газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд оролцох талуудын харилцан ажиллагаа, уялдааг хангасан, орон нутгийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөтэй уялдсан байх зэрэг зарчмыг баримтлана.

Газар хөдлөлтийн гамшгаас хүний эрүүл мэнд, амь насыг хамгаалах нь хамгийн чухал бөгөөд үүний тулд бэлэн байдлыг хангах, сургалт, дадлага зохион байгуулах, иргэдийн мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх, орон нутгийн удирдлага, гамшгаас хамгаалах байгууллагуудын харилцан ажиллагааг хангах, дүрэм журам, стандартыг мөрдөх зэрэг бүтцийн бус арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээс гадна бүтцийн арга хэмжээг /байшин барилгыг хүчитгэх, илүү тэсвэртэй байхаар барьж байгуулах зэрэг/ илүүтэй авч хэрэгжүүлэх нь хамгийн их үр дүнтэй арга хэрэгсэл юм.

Газар хөдлөлтийн гамшгийн аюулыг бүрэн таслан зогсоох боломжгүй ч гамшгийн хохирлыг аль болох хэмжээнд бууруулж, учирсан хор уршгийг шуурхай арилгах, нөхөн сэргээх замаар “гамшгийн аюулыг бууруулах” үзэл баримтлалыг мөрдлөг болгох, гамшгаас хамгаалах бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангаж гамшигт нэрвэгдсэн ч хүний амь насны эрсдэл, эд хөрөнгийн эвдрэл гэмтэл аль болох бага байхын тулд газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах бүтцийн болон бүтцийн бус арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн тухай орон нутгийн нийгэм, эдийн засагт нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг аль болох бага хэмжээнд хязгаарлахыг үндсэн чиглэл болгоно.

Мөн, тухайн орон нутгийн төрийн болон нутгийн засаг захиргааны байгууллага, онцгой комисс, онцгой байдлын газар, хэлтэс, гамшгаас хамгаалах албад, төр хувийн хэвшлийн түншлэл, иргэний нийгмийн байгууллага, сайн дурынхны хамтын ажиллагаа, үүрэг, оролцоог нарийн тодорхойлж газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах арга хэмжээг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд баримтлах чиглэл болгоно.

1.2.3. Төлөвлөгөөнд засвар оруулах

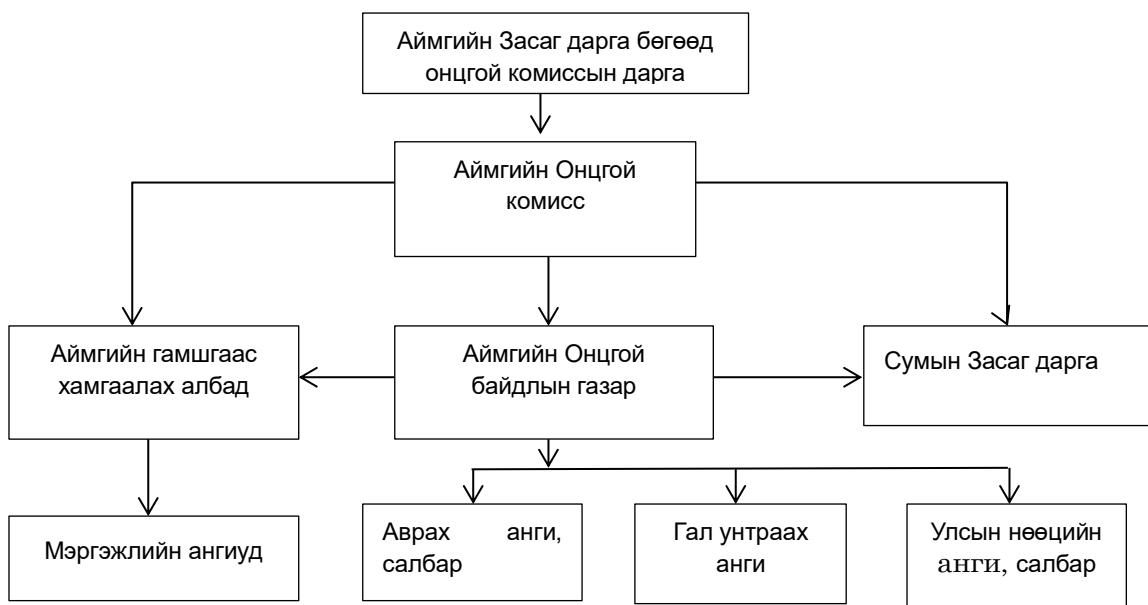
Гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомж, гамшгаас хамгаалах тогтолцоо, удирдлага, зохион байгуулалт өөрчлөгдөх зэргээс шалтгаалан төлөвлөгөөний агуулга бодит нөхцөл байдалтай зөрчилдөж өөрчлөлт оруулах шаардлага гарсан тохиолдолд агуулгыг нягталж засвар оруулна.

1.3. Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах удирдлага, бүтэц зохион байгуулалт

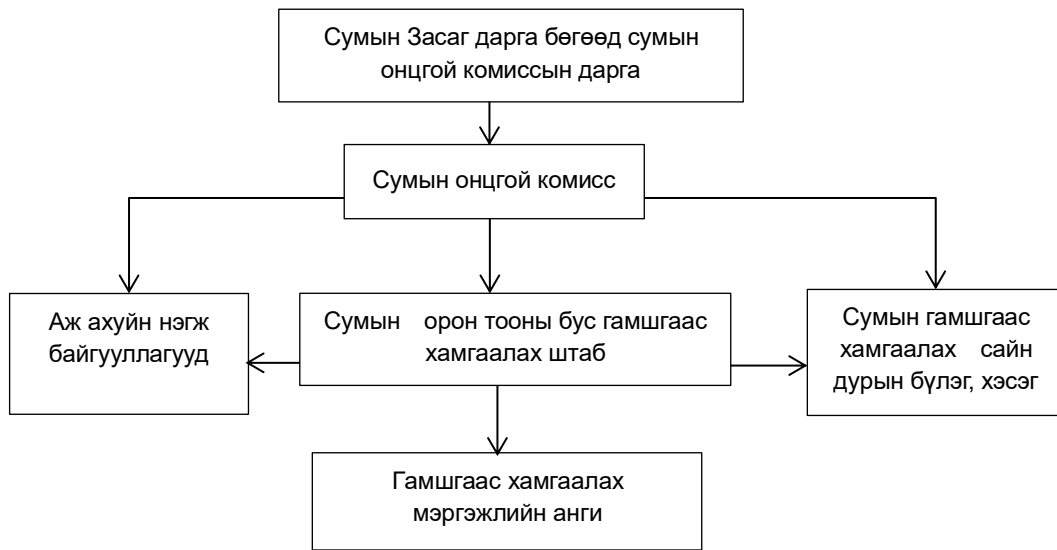
1.3.1. Гамшгаас хамгаалах тогтолцоо

Орон нутгийн зөвлөл, онцгой комисс, онцгой байдлын байгууллага, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн бүтэц, зохион байгуулалт, гүйцэтгэх үндсэн чиг үүргийг тусгах.

Тухайлбал, гамшгаас хамгаалах удирдлага, бүтэц зохион байгуулалтын бүдүүвчийг зургаар харуулж, холбогдох байгууллагуудын үндсэн чиг үүргийг бичих.



Зураг 1. Гамшгаас хамгаалах удирдлага, бүтэц зохион байгуулалт (Аймгийн жишээ)



Зураг 2. Гамшгаас хамгаалах удирдлага, бүтэц зохион байгуулалт (Сумын жишээ)

1.3.2. Гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгслийн ерөнхий чиг үүрэг

Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд холбогдох талуудын ерөнхий чиг үүргийг товч дурдана.

1. Онцгой комисс
2. Гамшгаас хамгаалах алба
3. Онцгой байдлын байгууллага
4. Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн анги
5. Улаан загалмайн хороо
6. Сайн дурын бүлэг, хэсэг
7. Төрийн байгууллага, аж ахуйн нэгж
8. Зэвсэгт хүчний анги, нэгтгэл
9. Иргэд гэх мэт

1.4. Хамтын ажиллагааны санамж бичиг

Төлөвлөгөөнд тусгагдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзвэл холбогдох байгууллага хооронд гамшгийн үед үүрэг, хариуцлага хүлээх санамж бичиг байгуулах нь зүйтэй. Санамж бичиг байгуулах тухай, санамж бичгийн зорилгын тухай дурьдах.

Санамж бичгийн зорилго нь төлөвлөгөөгөөр зохицуулах боломжгүй нэмэлт үйл ажиллагааг талууд харилцан тохиролцож зөвшилцсөний үндсэн дээр хамтран хэрэгжүүлэх, гарах зардлыг гүйцэтгэлээр нөхөн төлж барагдуулахад оршино.

Санамж бичгийг эмнэлгийн яаралтай тусламж үйлчилгээ, эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангалт, ундны ус, хоол, хүнсний хангалт, түр хорогдох байр, шатах тослох материалын хангалт, хог хаягдал, бохир ус цэвэрлэх, тээврийн хангалт, зам, гүүрийн засвар, холбоо харилцааны хангалтын чиглэлээр төрийн бус

байгууллага, нийгэмлэг, аж ахуйн нэгж байгууллагуудтай байгуулж болно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ, УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЖЛЫН ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

2.1. Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ, үүсч болзошгүй цагийн байдлын төсөөлөл ба хохирлын үнэлгээ

2.1.1. Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ

Улаанбаатар хот орчимд өвлийн хүйтний улиралд M7.0-M8.0 –ийн газар хөдлөлт тохиолдоход барилга байгууламж нурах, осголт хөлдөлтөөс үүдэж хүний амь нас эрсдэх, бусад хохирол үүсэхээр цагийн байдлын төсөөллийг бий болгоно.

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Нийслэлийн онцгой байдлын газар, Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (JICA)–аас хэрэгжүүлсэн “Улаанбаатар хотын газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлээс хамгаалах чадавхийг бэхжүүлэх төсөл¹-ийн хүрээнд гүйцэтгэсэн судалгааны ажлын төгсгөлийн тайлангийн “Газар хөдлөлтийн аюулын үнэлгээ, эрсдэлийн үнэлгээ хийх үйл явц ба түүний үр дүн” гэсэн 4 дүгээр бүлгийн судалгааны ажлыг үндэслэл болгоно.

Аймаг, сумын тухайд Шадар сайдын 2018 оны 125 дугаар тушаалаар баталсан “Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн түвшинд газар хөдлөлтийн эрсдэлийн тойм судалгаа хийх заавар” болон түүний хавсралт болох Экселийн программын дагуу гүйцэтгэх талаар тусгана. Газар хөдлөлтийн эрсдэлийн тойм судалгаа (ерөнхий үнэлгээ) болон нарийвчилсан үнэлгээг гүйцэтгэх бөгөөд хэрэв эрсдэлийн тойм судалгааны үр дүнгээр нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх шаардлагатай бол тухайн аймаг, сумын Засаг даргын Тамгын газар мэргэжлийн байгууллагаар нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх талаар тусгана.

2.1.2. Үүсч болзошгүй хохирлын төсөөлөл, түүнийг бууруулах зорилго, зорилт

Эрсдэлийн үнэлгээнд тулгуурлан өвлийн улиралд газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон үед хүн ам, барилга байгууламжид учирч болзошгүй эвдрэл, хохирлыг тооцож үүсч болзошгүй цагийн байдлын төсөөллийг гарган гамшгийн эрсдэл, **хохирлын хэмжээг бууруулах чиглэлээр зорилго, зорилт дэвшүүлнэ.**

Тухайлбал:

1. Газар хөдлөлтийн улмаас амь насаа алдагсдын тоог 70 хүртлэх хувиар бууруулах

2. Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг зэрэг нийгмийн үйлчилгээний барилгад учрах хохирлыг 60 хувиар бууруулах

3. Орон сууц болон бусад барилга байгууламжид учрах хохирлыг 40 хувиар бууруулах

4. Инженерийн шугам сүлжээнд учрах хохирлыг 50 хувиар бууруулах.

¹Монгол улс Улаанбаатар хотын газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлээс сэргийлэх чадавхийг бэхжүүлэх төсөл (хөгжлийн судалгааны хэлбэрт техникийн хамтын ажиллагаа) Төгсгөлийн тайлан 2-р бүлэг Үндсэн тайлан. УБ хот. 2013 он. х-1-1.

Хохирлын төсөөлөл ба гамшгийн эрсдэлийг бууруулах зорилго, зорилт (жишээ)

Хохирлын төрөл		Хохирлын хэмжээ	Нэгж	Гамшгийн эрсдэл, хохирлыг бууруулах зорилго, зорилт	
Хүний хохирол	Нас барсан хүний тоо	Барилгажсан хэсэг	250	хүн	70 хүртэлх хувиар бууруулах
		Гэр хороолол	40	хүн	
	Гэмтэж бэртсэн хүний тоо	Барилгажсан хэсэг	320	хүн	50 хувиар бууруулах
		Гэр хороолол	25	хүн	
	Гэр оронгүй болсон хүний тоо	Барилгажсан хэсэг	300	хүн	30 хувиар бууруулах
		Гэр хороолол	35	хүн	
Барилгын хохирол	Нурсан, их хэмжээгээр эвдэрсэн	Барилгажсан хэсэг	20	ширхэг	60 хувиар бууруулах
		Гэр хороолол	10	ширхэг	
	Нурангийн хэмжээ		500	тонн	
Дэд бүтэц, ИШС	Зам	Нэвтрэх боломжгүй болсон	15	цэг	50 хувиар бууруулах
	Гүүр	A аргачлал	Гүүрийн нэр		
		B аргачлал	Гүүрийн нэр		
	Цахилгааны шон	Нурсан	150	ширхэг	
	Цахилгааны шугам	Хохирлын хувь	50	%	
	Газар доорх шугам	Хохирлын хувь	30	%	
	Цэвэр усны шугам	Эвдэрсэн	40	цэг	
	Бохир усны шугам	Хохирлын хувь	30	%	
Дулаанны шугам	Эвдэрсэн	20	цэг		

Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ болон учирч болзошгүй хохирлыг бууруулах чиглэлээр дэвшүүлсэн зорилгыг хангахын тулд ямар, ямар арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх талаар төлөвлөгөөнд тусгана.

Дэвшүүлсэн зорилгыг хангахын тулд дараах зорилтуудыг дэвшүүлэх:

№	Зорилт	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа
1. Бүтцийн бус арга хэмжээ			
1.	Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зохион байгуулалтыг сайжруулах	Гамшгаас хамгаалах удирдлага, менежментийн чадавхыг бэхжүүлэх	
		Иргэд, олон нийтийн мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх	
		Гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг боловсронгуй болгох, хөгжлийн бодлогод гамшгийн эрсдэлийг тооцож, уялдуулах	

		Мэдээ, мэдээллийг хүргэх тогтолцоог бүрдүүлэх	
		Гамгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх нөхцлийг бүрдүүлэх	
		Тэсвэржилтийг хангах, хүчитгэх арга хэмжээнд шаардагдах санхүү, зардлын тооцоог гаргах	
2.Бүтцийн арга хэмжээ			
2.	Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг зэрэг нийгмийн үйлчилгээний барилгын газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг сайжруулах	Эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх Шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх Барилга, байшинг хүчитгэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх Шинээр барих барилгыг газар хөдлөлтөд тэсвэртэй байхаар барих	
3.	Инженерийн шугам сүлжээний тэсвэржилтийг хангах	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх Тэсвэржилтийг хангах, хүчитгэх арга хэмжээнд шаардагдах санхүү, зардлын тооцоог гаргах Шаардагдах хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх Барилга, байшинг хүчитгэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	
4.	Орон сууцны барилга, байшингийн тэсвэржилтийг хангах	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх Тэсвэржилтийг хангах, хүчитгэх арга хэмжээнд шаардагдах санхүү, зардлын тооцоог гаргах Шаардагдах хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх Барилга, байшинг хүчитгэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх Шинээр барих барилгыг газар хөдлөлтөд тэсвэртэй байхаар барих	
5.	Удирдлагын байрны аюулгүй байдлыг хангах	Гамшгийн шуурхай удирдлагын байрыг сонгож, төхөөрөмжлөх Шаардагдах хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх Гамшгийн шуурхай удирдлагын байрыг хүчитгэх Хөтөлгөөнт удирдлагын байрыг төхөөрөмжлөх, бэлэн байдлыг хангах	
6.	Бэлэн байдлын тогтолцоог бүрдүүлэх	Хүч хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах Гал унтраах бэлэн байдлыг хангах, чадавхыг сайжруулах Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний бэлэн байдлыг хангах, чадавхыг сайжруулах Нүүлгэн шилжүүлэх байрны бэлэн байдлыг хангах Гамшгийн нөөцийг бүрдүүлэх Холбоо, зарлан мэдээллийн бэлэн байдлыг хангах, чадавхыг сайжруулах Ариутгал, халдваргүйтгэлийн бэлэн байдлыг хангах, чадавхыг сайжруулах Хог хаягдал зайлуулах бэлэн байдлыг хангах гэх мэт Усан хангамжийн тогтолцоог бүрдүүлэх	

2.2. Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх ажлын зохион байгуулалт

2.2.1. Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааны зорилго

Гамшгийн аюулыг хүн амд сэрэмжүүлэх, гамшгийн эрсдэлийг үнэлэх, болзошгүй хохирлын хэмжээг багасгах, гамшигт тэсвэртэй дэд бүтцийг бий болгож гамшгийг хохирол багатай даван туулах чадавхыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн цогц арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхэд орших бөгөөд 2.1.2-т дэвшүүлсэн зорилгыг биелүүлэхэд чиглэгдэнэ.

2.2.2. Холбогдох талын чиг үүрэг

Нийслэл, Аймаг, Сумын Засаг дарга нь нутаг дэвсэрийн хэмжээнд гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллах бөгөөд тухайн орон нутгийн гамшигт тэсвэрлэх, даван туулах чадавхыг бэхжүүлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхдээ дараах үндсэн зарчим баримталж ажиллана. Үүнд:

- Хүний амь насыг хамгаалах арга хэмжээг нэн тэргүүнд тавих;
- Төрийн ажил, үйлчилгээ, нийгмийн амьдралд ноцтой саатал учруулахгүйгээр үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;
- Иргэдийн эд хөрөнгө болон нийтийн эзэмшлийн барилга, байгууламжид гарч болзошгүй хохирлыг багасгах;
- Сэргээн засварлах, сэргээн босгох арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах;

Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах холбогдох байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэд, гамшгаас хамгаалах сайн дурынхан, иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоо, тэдгээрийн гүйцэтгэх чиг үүргийг тодорхой дурдана. Тухайлбал:

1. Гамшгаас хамгаалах албадын чиг үүрэг

1.Эрүүл мэндийн алба: / Эрүүл мэндийн газар/
1.Мэргэжлийн ангиудын бэлэн байдлыг хангах, нэрвэгдэгсдийг хүлээн авахад бэлтгэх 2.Газар хөдлөлтийн гамшгийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар Онцгой байдлын газартай хэлэлцэж, үүрэг чиглэл авах 3.Гамшгийн нөөцийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах 4.Шаардлагатай үед хээрийн эмнэлэг дэлгэн ажиллуулах бэлтгэлийг хангах 5.Бусад арга хэмжээ
2.Хүнсээр хангах алба: /Захирагчийн ажлын албаны Хүнс, худалдаа үйлчилгээний хэлтэс, Хүнс, Хөдөө аж ахуй, жижиг дунд үйлдвэрийн газар/
1.Зарлан мэдээллийн дохио хүлээн авч хариу мэдэгдэх бэлэн байдлыг хангаж, албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх 2.Мэргэжлийн ангиудыг яаралтай бэлэн байдалд оруулах, нэрвэгдэгсдийг хүлээн авахад бэлтгэх 3.Газар хөдлөлтийн гамшгийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар Онцгой байдлын газартай хэлэлцэж, үүрэг чиглэл авах 4.Гамшгийн нөөцийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах 5.Шаардлагатай үед хээрийн эмнэлэг дэлгэн ажиллуулах бэлтгэлийг хангах 6.Бусад арга хэмжээ
3.Хэв журам сахиулах алба: /Нийслэлийн Цагдаагийн газар, Аймгийн Цагдаагийн хэлтэс /

<p>1.Газар хөдлөлтийн гамшгийн тухай зарлан мэдээлэл хүлээн авч бие бүрэлдэхүүнийг бэлэн байдалд оруулах бэлтгэлийг хангах</p> <p>2. Нийслэл, Аймгийн Онцгой комисс, Онцгой байдлын газрын шийдвэрээр дараагийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх бэлтгэлийг хангах</p> <p>3. Аврах ажиллагаанд шаардлагатай хүн, машин техник хэрэгслийн дайчилгаа явуулах бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангах</p>
<p>4.Холбоо зарлан мэдээллийн алба: /Нийслэлийн Мэдээлэл технологийн газар, Шуудан, Холбооны газар/</p> <p>1.Гамшгийн тухай зарлан мэдээлэл явуулах шийдвэрийг хүлээн авах бэлтгэлийг хангах</p> <p>2.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх</p> <p>3.Хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай харилцан ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах</p> <p>4.Зарлан мэдээлэл явуулах техник хэрэгсэл, хүн хүчний бэлэн байдлыг хангах</p> <p>5.Алба, аж ахуйн нэгж, байгууллага, ард иргэдэд сэрэмжлүүлэх зарлан мэдээллийг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр явуулах бэлтгэлийг хангах</p> <p>6.Онцгой комисс, Онцгой байдлын газар, томилгоожсон албаны холбооны шуурхай ажиллагааны бэлэн байдлыг хангах</p>
<p>5.Мэргэжлийн хяналтын алба: /Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын хэлтэс /</p> <p>1.Газар хөдлөлтийн гамшгийн тухай зарлан мэдээлэл хүлээн авах бэлтгэлийг хангах, албаны төлөвлөгөөнд тодотгол хийх, гүйцэтгэх ажлын чиглэлээр хангагдах</p> <p>2.Баригдаж буй барилга байгууламж нь хууль тогтоомж, норм нормативын хэрэгжилтийг биелүүлж байгаад хяналт тавих</p> <p>3.Үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудад ашиглагдаж байгаа цацрагийн үүсгүүр, химийн бодисын ашиглалт хадгалалтанд хяналт тавих</p> <p>4.Цахилгаан, дулааны шугам сүлжээний ашиглалтанд хяналт тавих</p>
<p>6.Эрчим хүчээр хангах алба: /"Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК, Аймгийн цахилгаан түгээх сүлжээний ААН байгууллага/</p> <p>1.Газар хөдлөлтийн гамшгийн тухай зарлан мэдээлэл хүлээн авах бэлтгэлийг хангах</p> <p>2.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх</p> <p>3.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангуулах</p> <p>4.Нөөцийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах</p> <p>5.Онцгой комисс, Онцгой байдлын газраас гүйцэтгэх ажлын үүрэг чиглэл авах бэлтгэлийг хангах</p>
<p>7.Замын хөдөлгөөн зохицуулах алба: /Нийслэлийн Замын цагдаагийн газар, Аймгийн Замын цагдаагийн алба/</p> <p>1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх</p> <p>2.Бие бүрэлдэхүүний бэлэн байдлыг хангуулах</p> <p>3.Дайчилгаагаар гамшгийн голомтонд үүрэг гүйцэтгэх чадавхитай том оврын болон тусгай тоноглолтой тээврийн хэрэгслийн тооцоо судалгаа гаргах</p> <p>4.Замын хөдөлгөөн зохицуулах техник хэрэгсэл, тэмдэг тэмдэглэгээ, багаж хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангуулах</p> <p>5.Замын цагдаагийн тусгай тоноглолтой автомашины бэлэн байдал, шатахуун тосолгооны материалын нөөцийг нэмэгдүүлэх</p> <p>6.Аймгийн авто замын маршрут, чиглэл, ачаалал зэргийг тооцож зурагт оруулах,</p> <p>7.Гамшгийн улмаас хаагдаж болзошгүй зам, гарцын судалгааг гаргаж зурагт оруулах</p>
<p>8.Мал эмнэлгийн алба: /Нийслэлийн Мал эмнэлгийн газар, Аймгийн Мал эмнэлгийн газар/</p> <p>1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх</p> <p>2.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангах</p> <p>3. Мал эмнэлэг үржлийн нэгжүүдийн бэлэн байдал, чадавхийг дээшлүүлэх</p> <p>4.Төлөвлөгөөт вакцинжуулалтыг хуваарийн дагуу хийх</p> <p>5.Ариутгал халдваргүйтгэлийн бодис уусмалын нөөцийг нэмэгдүүлэх</p> <p>6.Мал, амьтдын судалгаанд тодотгол хийх</p>
<p>9.Барилга инженерийн алба : /НХБЕТГ, Аймгийн Барилга захиалагчийн алба /</p> <p>1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх</p> <p>2.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангах</p> <p>3. Газар хөдлөлтийн бичил мужлалын зураглал, тооцоог үндэслэн шинээр баригдах барилга байгууламжинд газар олголт хийх, хяналт тавих</p> <p>4.Барилгын газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг тогтоох</p> <p>5.Барилгыг паспортжуулах</p> <p>6.Барилгын мэдээллийн сан бүрдүүлэх</p> <p>7.Нүүлгэн шилжүүлэлтийн төлөвлөлт хийх</p>

10.Тээврийн алба: /Авто замын газар, Тээврийн компани /
1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх 2.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангах 3.Нийтийн тээврийн үйлчилгээ эрхэлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагууд, тэдгээрийн хүчин чадлыг тооцож, судалгаа гаргах 4.Дайчилгаагаар гамшгийн голомтонд үүрэг гүйцэтгэх чадавхитай том оврын болон тусгай тоноглолтой тээврийн хэрэгслийн тооцоо судалгаа гаргах, тэдгээртэй гэрээ байгуулах
11.Дулаанаар хангах алба: /“ Улаанбаатар Дулааны сүлжээ” ХК, Аймгийн дулаан хангамжийн ААН байгууллага/
1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх 2.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангах 3. Аймгийн төвийн дулааны шугам сүлжээний найдвартай ажиллагааг хангах 4.Нөөцийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах 5.Болзошгүй гамшгийн үед дулааны шугам, тоног төхөөрөмжийг хамгаалах арга ажиллагаанд ажиллагсадыг сургах
12.Орон сууцны алба: /Орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдах газар/
1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх 2.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангах 3.Орон сууцны хорооллын хэрэглээний цэвэр ус, бохир, цахилгаан, дулааны шугам сүлжээний найдвартай ажиллагааг хангах 4.Нөөцийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах 5.Болзошгүй гамшгийн үед хэрэглээний цэвэр ус, бохир, цахилгаан дулааны шугам сүлжээний тоног төхөөрөмжийг хамгаалах арга ажиллагаанд ажиллагсадыг сургах
13.Усаар хангах алба : /Ус сувгийн газар/
1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх 2.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангах 3.Улаанбаатар хотын цэвэр усны станц, худгуудын найдвартай ажиллагааг хангах 4.Цэвэр усны станц, худгуудын харуул хамгаалалтыг сайжруулах 5.Ус тээвэрлэгч автомашинуудын бэлэн байдлыг дээшлүүлж, сэлбэг хэрэгсэл, шатахуун тосолгооны материалын нөөцийг нэмэгдүүлэх 6.Болзошгүй гамшгийн үед тоног төхөөрөмжийг хамгаалах арга ажиллагаанд ажиллагсадыг сургах
14.Байгалийн болон цацраг химийн аюулыг үнэлж мэдээлэх алба: /Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Байгаль хамгаалах газар/
1.Албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийх 2.Мэргэжлийн ангийн бэлэн байдлыг хангах 3.Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулдаг үйлдвэр аж ахуйн нэгж, байгууллагуудад ашиглагдаж байгаа цацрагийн үүсгүүр, химийн бодисын тоо хэмжээ, нөөц, зориулалт зэргийг тодорхой тусгасан нарийвчилсан судалгаа гаргах 4.Цацрагийн үүсгүүр, химийн бодисын хор аюулын лавлагааг бодис тус бүр дээр гаргах 5.Цацрагийн үүсгүүр, химийн бодистой харьцдаг ажилтан албан хаагчдад аюулгүй ажиллагааг хангах, өөрийгөө хамгаалах мэдлэг дадлага эзэмшүүлэх сургалтыг тогтмол зохион байгуулах 6.Цацрагийн үүсгүүр, химийн бодистой харьцдаг ажилтан албан хаагчдыг нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангуулах арга хэмжээг зохион байгуулах 7.Цацрагийн үүсгүүр, химийн онцгой хортой болон хортой бодис уусмал алдагдсан үед түүнийг саармагжуулах арга хэмжээг авах лавлагааг боловсруулах
15. Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх сургалт зохион байгуулах алба: /Засаг даргын Тамгын газрын Нийгмийн хөгжлийн хэлтэс, Нийслэлийн Боловсролын газар/
1.Нийслэлийн Боловсролын газар, Аймгийн боловсролын хэлтсээс ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн багш, ажилчид, сурагч, сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүдэд дараахь сургалтыг явуулах: -Орон тооны бус штабын бүрэлдэхүүнд “Удирдах бүрэлдэхүүний сургалт” -Томилгоожсон мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнд “Мэргэжлийн ангийн сургалт” -Сурагч, сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүдэд гамшгийн боловсрол олгох сургалт 2. Аливаа гамшгаас өөрийгөө хамгаалах, бусдад туслах мэдлэг дадал олгох дадлага сургуулийг багш, ажилчид, сурагч, сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүдэд явуулах.

1. Гамшгаас хамгаалах албадын чиг үүрэг
2. Онцгой байдлын байгууллагын чиг үүрэг:

3. Улаан загалмайн хорооны чиг үүрэг:
4. Сайн дурын бүлэг, хэсгийн чиг үүрэг:
5. Төрийн байгууллага, аж ахуйн нэгжийн чиг үүрэг:
6. Иргэдийн чиг үүрэг гэх мэт

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

3.1. Барилга байгууламж, дэд бүтэц болон инженерийн шугам сүлжээний газар хөдлөлтийн гамшигт тэсвэртэй байдлыг дээшлүүлэх

Барилга, байгууламж, дэд бүтэц болон инженерийн шугам сүлжээ, удирдлагын байрны газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийн үнэлгээ, газар хөдлөлтийн гамшигт тэсвэртэй байдлыг дээшлүүлэхэд тулгамдаж буй асуудал, түүнийг хэрхэн шийдвэрлэх, хариуцах байгууллагын талаар энэ хэсэгт дурдана.

“Гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад чиглэсэн хөрөнгө оруулалт ба үлдэгдэл эрсдэл”

Монгол Улсын хувьд гамшгийн өмнөх эрсдэлийг бууруулах урьдчилсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах төсөв хөрөнгө дутмаг, төсөвт тусгуулахад хүндрэлтэй байдаг тул урьдчилан сэргийлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээ төдийлөн хэрэгждэггүй гэсэн асуудал байдаг. Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгө оруулалт нь гамшгийн дараах хойшлуулшгүй сэргээн босгох болон урт хугацааны сэргээн босголтод зарцуулагдах хөрөнгийн хэмжээтэй харьцуулахад ач холбогдлын хувьд илүү үр дүнтэй байдаг гэдгийг ойлгож, юуны түрүүнд шаардлагатай хөрөнгийг төсөвт тусгуулах ажлыг хэрэгжүүлэх нь зүйтэй.

Мөн, газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийг хангах явцад эрсдэл бүхий барилга байгууламж болон дэд бүтэц, инженерийн шугам сүлжээнд “үлдэгдэл эрсдэл” гэсэн асуудал тулгардаг. “Үлдэгдэл эрсдэл” гэдэг нь эрсдэлийг бууруулах үр дүнтэй арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн хэдий ч тодорхой хэмжээнд орхигдож үлдэх эрсдэлийг хэлэх бөгөөд уг үлдэгдэл эрсдэлийг бууруулахад хөрөнгө оруулалт хийх явдал нь нэн чухал гэдгийг ойлгох шаардлагатай. Үр дүнтэй хөрөнгө оруулалт хийхийн тулд бүтцийн болон бүтцийн бус арга хэмжээг зохистойгоор хосолсон хувилбарыг тодорхой болгож үүсч болзошгүй эдийн засгийн хохирол ихтэй салбарт нэн тэргүүн ээлжинд хэрэгжүүлэх шаардлагатай. Мөн, хэрэгжүүлэхэд цаг хугацаа ихээр зарцуулдаг бүтцийн арга хэмжээний хэрэгжүүлэх шат дарааллыг тодорхой болгож төлөвлөгөөнд тусгана.

3.1.1. Газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах.

Газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах нь газар хөдлөлтийн эрсдэл, хүний амь нас, эдийн засгийн хохирлыг бууруулах ач холбогдолтой бөгөөд барилга байгууламжийн бүтээц хийцийг хүчитгэх замаар тэсвэржилтийг хангана.

Иймд барилгын норм, дүрмийг хэрэгжүүлэх, газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийн үнэлгээ хийх, хийц бүтээцийг хүчитгэх арга хэмжээг тусгах талаар дурьдана. Барилгын тухай хуулийн 25.2 дугаар зүйлд зааснаар газар хөдлөлтийн долоо ба түүнээс дээш баллын бүсэд баригдах барилгын байгууламжийн зураг төсөл, техник эдийн засгийн үндэслэл, инженерийн тооцоо, өртгийн төсөвт магадлалын ажлыг гүйцэтгэж бүтээц, хийцийн даацын бат бэхийг сайжруулах, хүчитгэх арга хэмжээ авах талаар тусгах.

Барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээний газар хөдлөлтийн

тэсвэрлэлтийн үнэлгээний хялбарчилсан ба нарийвчилсан үнэлгээ хийх, тэдгээрийг хүчитгэх, шинэчлэн барихад доорхи барилгын дүрмийн дагуу гүйцэтгэх талаар дурдах.

Барилгын дүрэм

- 1) Цутгамал төмөр бетон бүтээцтэй барилгын газар хөдлөлт тэсвэрлэлтийг үнэлэх болон хүчитгэх аргачлал (БД);
- 2) Угсармал том хавтгаалжин бүтээцтэй барилгын газар хөдлөлт тэсвэрлэлтийг үнэлэх болон хүчитгэх аргачлал (БД); ;
- 3) Тоосгон өрөгт бүтээцтэй барилгын газар хөдлөлт тэсвэрлэлтийг үнэлэх болон хүчитгэх аргачлал (БД);
- 4) “Авто зам, гүүр, инженер хангамжийн сүлжээнд газар хөдлөлтийн эрсдэлийг үнэлэх аргачлал” (БД).

3.1.2. Удирдлагын байрны газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах

Гамшгийн үед онцгой комиссын үйл ажиллагааг хэвийн явуулах, удирдлагаар хангах, шуурхай штаб, бүлэг хүч хэрэгслийн харилцан ажиллагаа, зохицуулалтыг хангаж ажиллахын тулд Удирдлагын байрны газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах шаардлагатай. Үүний зэрэгцээ, холбоо, техник, хэрэгслийн найдвартай ажиллагааг хангах үүднээс газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийг хэрхэн хангах талаар дурдах.

3.1.3. Хувийн болон олон нийтийн барилга байгууламжийн тэсвэржилтийг хангах

Хувийн болон олон нийтийн барилга байгууламж, орон сууц, сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг зэрэг үйлчилгээний байгууллагын газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийн үнэлгээ хийж хүчитгэх арга хэмжээ авах эсэхийг шийдвэрлэх. Газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангахад шаардлагатай хөрөнгө оруулалтыг хэрхэн шийдвэрлэх, эрсдэл бүхий барилга, байгууламжийн тэсвэржилтийг хангах арга хэмжээг ямар үе шаттай, хэрхэн хийж гүйцэтгэх, хяналт тавих асуудлыг ямар байгууллага хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдах.

3.1.4. Инженерийн шугам сүлжээний газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах

Цэвэр, бохир усны шугам хоолойн байгууламж, эрчим хүчний байгууламж, телефон утасны байгууламж, хөдөлгөөнт холбооны байгууламж, нийтийн тээвэр, төмөр замын аюулгүй байдал болон газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах арга хэмжээг ямар байгууллага хэрхэн зохион байгуулах талаар дурдах. Тухайлбал:

Барилга инженерийн алба, эрчим хүчний алба, дулаанаар хангах алба, усаар хангах алба, орон сууцны алба, холбоо мэдээллийн алба, мэргэжлийн хяналтын алба, зам тээврийн албад газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Дулааны шугам сүлжээний засварын алба нь дулааны шугам сүлжээнд засвар үйлчилгээ хийж, газар хөдлөлтийн үед эвдрэл гэмтлийг засварлаж босгох ажил гүйцэтгэх бэлэн байдлыг хангах, цэвэр, бохир усны засварын алба нь цэвэр, бохир усны сүлжээнд засвар үйлчилгээ хийж, эвдрэл, гэмтлийг таслан зогсоох, сэргээн босгох ажил гүйцэтгэх болон усны бохирдолтод шинжилгээ хийх, усны эх ундаргыг хамгаалах, шинээр худаг ус гаргах, усыг тээвэрлэн түгээх ажлыг зохион байгуулах бэлтгэлийг хангах, цахилгааны шугам сүлжээний засварын алба нь эрчим хүчний шугам сүлжээ, цахилгаан станцын засвар үйлчилгээ хийж, ослыг аваарыг таслан зогсоох, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажил гүйцэтгэх бэлтгэлийг хангах, Уст цэг хамгаалах алба нь уст цэг, усны эх үүсвэрийг хордолт, халдварлалтаас хамгаалах, ариутгал хийх, усны хайгуул хийх, уст цэг гаргах, ус

түгээх бэлтгэлийг хангах, холбоо, зарлан мэдээллийн алба нь холбоо, мэдээллийн системийн найдвартай ажиллагааг хангах холбооны шугамын гэмтлийг шуурхай засварлах бэлтгэлийг хангах талаар тус тус тусгах.

3.1.5. Шуурхай тээвэрлэлт хийх автозамыг тогтоох, зам болон замын байгууламжийг сэргээн засварлах бэлтгэл ажлыг хангах

Зам, гүүрийн засварын алба нь зам гүүрийн байгууламжид засвар үйлчилгээг чанартай явуулж газар хөдлөлтийн үед зам гүүрт гарц гаргах, түр гүүр тавих, засвар хийх, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлыг зохион байгуулах бэлтгэлийг хангах талаар тусгах.

Гамшгийн үед шуурхай тээвэрлэлт зохион байгуулам зам, маршрутыг урьдчилан тогтоох, хот суурин газрын план зурагт үзүүлэх.

3.1.6. Гал түймэрт нэрвэгдэх болзошгүй барилга байгууламж, хүний хохирлыг бууруулах чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

Барилга байгууламжийн гал түймэрт өртөмтгий байдлыг бууруулах ажлыг авч хэрэгжүүлэх, гал түймрээс хамгаалах зурвас болон ногоон байгууламжийг байгууллагын орчинд бий болгох, аж ахуйн нэгж, байгууллагын орчны гудамж талбайд болон зам дагуу зүлэг мод шинээр суулгах, нэмэгдүүлэх талаар дурдах.

3.2. Хүч хэрэгсэл

3.2.1. Гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах

Онцгой байдлын байгууллага, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн анги, сайн дурынханы хүн хүч, техник хэрэгслийн судалгааг гаргаж, бэлэн байдлыг хангуулах, үзлэг шалгалт зохион байгуулах талаар дурдана.

Тухайлбал, “Ерөнхий зориулалтын мэргэжлийн анги” нь сум, дүүргийн Засаг даргын захирамжаар байгуулж, гамшгийн голомтод эрэн хайх, аврах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үүрэг гүйцэтгэх, “Тусгай зориулалтын мэргэжлийн анги” нь гамшгаас хамгаалах алба, аж ахуйн нэгж, байгууллагын даргын шийдвэрээр байгуулагдаж, тухайн алба, аж ахуйн нэгж, байгууллагын гамшгийн үед үүрэг гүйцэтгэх мэргэжлийн чиг үүрэг, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний онцлогтой уялдан хүн, малын гоц халдварт өвчинтэй тэмцэх, цацраг, химийн хорт болон аюултай бодисын хордолтыг аюулгүй болгох, нэрвэгдэгсдэд анхны тусламж үзүүлэх, хүүхэд хамгаалал, гал түймэр унтраах, нийгмийн хэв журам сахиулах, холбоо мэдээлэл, цахилгаан дулаанаар хангах, тээвэр, хоол хүнсээр үйлчлэх, нэрвэгдсэн дэд бүтцийн байгууламжийг хойшлуулшгүй сэргээн босгох чиглэлээр үүрэг гүйцэтгэхээр тус тус байгуулсныг аймаг, сумын гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн бэлтгэл, бэлэн байдал үзлэг явуулах замаар тодотгож томилгоожуулна.

Ерөнхий болон тусгай зориулалттай мэргэжлийн ангийг Монгол Улсын Шадар сайдын 2017 оны 75 дугаар тушаалаар батлагдсан “Мэргэжлийн ангийн дүрэм”-д заасан бүтэц, орон тооны дагуу байгуулж, тодотголыг хийнэ.

3.2.2. Орон нутгийн дотоод нөөц боломж, чадавх

Одоогийн орон нутгийн нөөц боломж, чадавхын тухай дурьдах, мөн цаашид бүрдүүлэх шаардлагатай арга хэмжээг тусгах. Тухайлбал, аймаг, сумын хүч хэрэгсэл, шатахуун, түр цугларах олон хорогдох байр, хүний нэн тэргүүний амьдралын хэрэгцээг

хангах ус, хүнс, эд материалын нөөц боломж, эмнэлгийн хүлээн авах байр, эм тариа, эмнэлгийн материал, цус цусан бүтээгдэхүүн, холбоо, зарлан мэдээллийн хэрэгсэл, ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх техник, тоног төхөөрөмж, хог хаягдал зайлуулах, зам, гарц гаргах техник хэрэгсэл, онцгой комисс, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн анги, сайн дурынхны бэлэн байдал, чадавх, орон нутгийн төсөв санхүү, гамшгаас хамгаалах арга хэмжээнд төлөвлөсөн зардал зэргийг бэлэн байдлын үзлэг, шалгуур үзүүлэлтийг үндэслэн тодорхойлж дутуу байгаа нөөцийг хаанаас хэрхэн бүрдүүлэх талаар тусгах

3.3. Холбоо, зарлан мэдээлэл

3.3.1. Холбоо, зарлан мэдээллийн бэлэн байдал

Холбоо, зарлан мэдээллийн бэлэн байдал, сүлжээ, газар хөдлөлтийн гамшгаас амжиж анхааруулах систем, мэдээллийн санг хэрхэн бүрдүүлэх талаар дурьдах. Тухайлбал, Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 339 дүгээр тогтоолоор гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах журмыг үндэслэн тухайн нутаг дэвсгэрт буюу түүний зарим хэсэгт үүссэн болон үүсэж болзошгүй газар хөдлөлтийн гамшгийн үед гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн байгууллагуудад зарлан мэдээллийг хэрхэн дамжуулах талаар дурьдана.

3.3.2. Холбоо, зарлан мэдээллийн тоног төхөөрөмжийн газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийг хангах

Улс, нутгийн захиргааны байгууллага, цахилгаан холбооны үйл ажиллагаа эрхэлдэг хуулийн этгээд нь мэдээлэл харилцааны барилга байгууламжийн гамшигт тэсвэртэй байдлыг хангаж, цахилгаан тасрахад бэлэн байдлыг хангах, мэдээлэл харилцааны барилга байгууламжид учирч болзошгүй аюулыг сарниулах, харилцаа холбооны сувгийг олшруулах, холбооны болон телевизийн кабелийг газар доогуур явуулах ажлыг эрчимжүүлэх, радио холбоо ашигласан харилцаа холбооны нөөц бий болгох, тоон системд оруулах ажлыг эрчимжүүлэх гэх зэрэг гамшгаас хамгаалах арга хэмжээг боловсронгуй болгохын хажуугаар гамшгийн үеийн харилцаа холбооны технологи болон давтамжийг үр дүнтэйгээр ашиглах технологийг судалж, хөгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх.

3.3.3. Холбоо, зарлан мэдээллийн чадавхыг бэхжүүлэх

Холбоо мэдээллийн алба нь гамшгийн үеийн харилцаа холбооны зохион байгуулалтыг бүрдүүлэх, радио холбооны сүлжээг өргөтгөн бэхжүүлэх, Аймаг сумын онцгой комисс, онцгой байдлын газар хэлтэс, гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн ангиудын хоорондоо найдвартай холбоогоор хангах зэргээр сүлжээ хоорондын уялдаа холбоог хангах. Мөн, үүрэн телефон, цахилгаан холбооны шугамыг гамшгийн үед ашиглах үүднээс багтаамж, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх. Гамшгийн үед ашиглах цахилгаан үүсгэх тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангахын зэрэгцээ засвар үйлчилгээ явуулах, ажиллуулах горимыг сайтар эзэмших, мэргэжлийн мэдлэг болон технологийн дагуу газар хөдлөлтөд тэсвэртэй бөгөөд ус нэвтрэх аюул багатай бат бөх бөгөөд найдвартай газар (газар хөдлөлтийн гамшгийн үед чичирхийллийн тэсвэржилттэй болон салхи усны гамшгийн үед усанд автах аюул багатай газар) суурилуулах.

Холбоо мэдээллийн алба нь нутгийн захиргааны байгууллага, албаны харилцаа холбооны тоног төхөөрөмж гамшигт нэрвэгдэх цагийн байдлыг тооцож үндсэн тоног төхөөрөмжийн байршлыг тараан зохион байгуулах, яаралтай засвар үйлчилгээний тоног

төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангах, харилцаа холбооны ачаалал нэмэгдсэн үеийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зэргээр цахилгаан холбооны тоног төхөөрөмжийн аюулгүй бөгөөд найдвартай байдлыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн ажлыг зохион байгуулах зэрэг асуудлыг тусгах.

3.3.4. Газар хөдлөлтийн гамшгийн аюулын мэдээ, мэдээллийг хүргэх

Онцгой комисс, онцгой байдлын газар хэлтэс, гамшгаас хамгаалах холбоо мэдээллийн албыг түшиглэн гамшгийн мэдээ, мэдээллийг цуглуулах, гамшгийн цагийн байдлыг үнэлэх арга хэмжээ авна.

Гамшгийн орон зайн мэдээллийн систем (ГОЗМС) болон телевиз, радио, социал сүлжээ гэх зэрэг мэдээллийн хэрэгслийг ашиглан гамшгийн мэдээ, мэдээллийг орон нутгийн төрийн болон аж ахуйн нэгж байгууллагын удирдлага, албан хаагчид, иргэд, олон нийт, сайн дурынханд хүргэх, тэдний мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдана. Тухайлбал, ГОЗМС-ийг аймаг, нийслэл, улсын хэмжээнд болон Азид цахим мэдээллийн системээр дамжуулан олж авсан гамшгийн мэдээллийг гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтэд ашиглана.

Гамшгийн орон зайн мэдээллийн систем

ГОЗМС-ийн мэдээллийн сангаас хэрэглэгч нь богино хугацаанд гамшгийн талаархи товч болон гол мэдээллийг олж авах, тухайн бүсэд тохиолдсон төрөл бүрийн байгалийн гамшгийн нөлөөллийн талаар суурь ойлголт өгөх, график, хүснэгтэд гамшгийн ангилал, шинж чанар, цаг хугацаа, орон зайн байршлыг харуулсан мэдээллийг боловсруулдаг.

3.4. Эрүүл мэнд, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

3.4.1. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх тогтолцоо

Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх тогтолцоог хэрхэн бүрдүүлэх талаар дурьдах Тухайлбал: нэгдсэн эмнэлэг, эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв, өрхийн эмнэлгийн чадавхыг бэхжүүлэх, гэмтэж бэртсэн хүний тоо ихээр нэмэгдсэн тохиолдолд түргэн тусламжийн тээвэрлэлт саатах буюу бусад болзошгүй хүндрэл бэрхшээлийг тооцоолж, эмнэлгийн яаралтай тусламжид шаардлагатай эм бэлдмэл, эмнэлэгийн тоног төхөөрөмжийн нөөцийг бүрдүүлэх талаар дурьдах. Мөн гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн бодит байдалд зохицсон гамшгийн үеийн түшиц эмнэлгийг сонгох зэрэг гамшгийн үеийн эмнэлэгийн түргэн тусламжийн тогтолцоог байгуулахад анхаарна. Гамшгийн үеийн түшиц эмнэлэгт тээврийн хэрэгслэл, хоол хүнс, ундны цэвэр ус, эм бэлдмэл, нөөц цахилгаан тэжээлийн түлш зэргийг нөөцөлж бэлэн байдлыг хангах талаар тусгана.

Эрүүл мэндийн албанаас бусад гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн анги, улаан загалмайн нийгэмлэгийн харилцан ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулж, гамшгийн үед шуурхай томилон ажиллуулах гамшгийн үеийн эмнэлгийн тусламжийн баг, эмч, сувилагчид, эмнэлгийн анхны тусламжийн нөхөрлөлийг сургаж бэлтгэнэ.

Онцгой комисс болон нутгийн засаг захиргааны байгууллага нь тухайн нутаг дэвсгэрийн бодит нөхцөл байдалд нийцүүлэн аймаг, сум дундын нөөц эмнэлэг рүү гэмтэж бэртсэн хүмүүсийг зөөн тээвэрлэх боломжийг урьдчилан тооцох талаар тусгана.

3.4.2. Эм тариа, эмнэлгийн материал, тоног төхөөрөмж, цус, цусан бүтээгдэхүүний хангамж

Эм тариа, эмнэлгийн материал, тоног төхөөрөмж, цус, цусан бүтээгдэхүүний хангамжийн тогтолцоог хэрхэн бий болгох. Тухайлбал, нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв, өрхийн эмнэлгүүдийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах эм, эмийн хэрэгсэл, цус, цусан бүтээгдэхүүний нөөцийг орон нутгийн хэмжээнд бүрдүүлэх болон газар хөдлөлтийн хөнөөлийн голомтод шаардлагатай эм, эмийн хэрэгслийн хангалт хийх шуурхай ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах, газар хөдлөлтийн голомтод эмнэлгийн анхны болон эмчийн тусламж үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах эм, эмийн хэрэгслийн 24-72 цаг, 7 хоног, нэг сарын хэрэгцээг эм хангамжийн байгууллагуудад захиалга өгөх;

Эм, эмийн хэрэгсэл дутагдах бүс, нутаг дэвсгэрийг тодорхойлж тухайн хот суурин газар, орон нутаг дахь эмийн нөөцийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, эсвэл бусад хот, орон нутгаас татаж нийлүүлэх арга хэмжээ авах, газар хөдлөлтийн гамшгийн үед эм хангамжийн байгууллага, эмийн сангуудын бөөний болон жижиглэн худалдах үйчилгээг тодорхой хугацаагаар хязгаарлах талаар тусгах ; түр цугларах байр, түр хорогдох байр, түр орон сууцад эмнэлгийн анхны болон эмчийн тусламж үзүүлэх арга хэмжээнд шаардагдах эм, эмийн хэрэгслийн хэрэгцээг тооцож гаргах; газар хөдлөлтийн гамшгийн үед эрэн хайх, аврах ажиллагааг явуулах томилгоот шуурхай бүлэг, ерөнхий болон тусгай зориулалттай мэргэжлийн анги, бусад хүч хэрэгсэл, бие бүрэлдэхүүний эмнэлгийн хангалтын эм, эмийн хэрэгслийн нөөцийг бүрдүүлэх арга хэмжээ авах талаар тусгах;

3.4.3. Эрүүл ахуйн халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээний зохион байгуулалт

Гоц халдварт өвчин гарах, тархахаас урьдчилан сэргийлэх, эрүүл ахуйн халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээний зохион байгуулалтыг хэрхэн бий болгох талаар дурдах.

Тухайлбал, газар хөдлөлтийн хөнөөлийн голомтод гоц халдварт өвчин гарч тархахаас урьдчилан сэргийлж тандалт, судалгаа, ажиглалт, үнэлгээ хийх, бэлэн байдлыг хангах, халдварын эсрэг эм, оношлуур, багаж хэрэгсэл, вакцин, ариутгал, халдваргүйжүүлэлт бодис, хамгаалах хэрэгсэл, орны нөөцийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг авах талаар тусгах. Гоц халдварт өвчний үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ, түргэн тусламжийн машин, эмчийн тоог нэмэгдүүлэх өвчинг тусгаарлан эмчлэх, эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах тусламж үйлчилгээний тоног төхөөрөмжийг бэлэн байлгах тусгах

3.5. Гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ

3.5.1. Гал түймэртэй тэмцэх тогтолцоо

Гал түймэртэй тэмцэх тогтолцоо бүрдүүлэх, гал унтраах зориулалтын тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, усны эх үүсвэр, хангамжийн асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх талаар дурьдах. Тухайлбал, Гал унтраах ангийн болон сайн дурын бүлэг хэсгийг хэрхэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэн ажиллах, гал түймрийн голомтод гал түймэр унтраах ажиллагааг хэрхэн шуурхай удирдлага зохион байгуулалтаар хангах, усны эх үүсвэрүүдийг тодорхойлох, хүч хэрэгслийг хэрхэн хуваарилах, түймэр унтраах бие бүрэлдэхүүнийг хүргэх, сэлгэн байршуулах, нэмэлт ус зөөврийн автомашин, шаардлагатай техник, багаж хэрэгсэл, бусад хангалтыг хэрхэн бүрдүүлэх талаар тусгах.

3.5.2. Хог хаягдалыг цэвэрлэх арга хэмжээний зохион байгуулалт

Хог хаягдал, ялгадас цэвэрлэх арга хэмжээний зохион байгуулалтыг хангах талаар тусгах. Тухайлбал, Онцгой комисс нь гамшгийн улмаас бий болсон хог хаягдлын төрөл ба шинж чанарыг (шавхай, лаг, бохирдуулагч бодис гэх мэт) харгалзан хог хаягдлын нийт хэмжээг таамаглан тооцоолсоны үндсэн дээр урьдчилан боловсруулсан хог хаягдлын төлөвлөгөө боловсруулж хог хаягдлыг цуглуулж тээвэрлэх, хаях, булах арга хэмжээ авах талаар тусгах. Эвдэрч, гэмтсэн байшинг буулгах ажлыг гүйцэтгэх байгууллагыг сонгох, гамшгийн хог хаягдлыг зайлуулахдаа байгаль орчны бохирдлоос сэргийлэх, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангах талаар тусгана.

3.5.3. Нөөц бүрдүүлэлт

Цэвэр ус, хоол хүнс, эм, эмийн хэрэгсэл, шатахуун, нэн шаардлагатай эд материалын нөөц бүрдүүлэлт, нөхөн хангалтыг сайжруулах чиглэлээр зохион байгуулах арга хэмжээний талаар тусгах. Тухайлбал, Онцгой байдлын газрын нөөцийн салбарт газар хөдлөлтийн гамшгийн үед хүнсний болон нийтийн хоолны үйлдвэр үйлчилгээ байгууллагуудын үйл ажиллагаа зогссон тохиолдолд хүнсний хангамжийн байгууллагуудын агуулахуудын ундны цэвэр ус, хуурай хоол, хүнсний нөөц, нэмэлт хангалт хийх боломжтой хугацааг тодорхойлж хангалт хийх, хөнөөлийн голомтод шаардлагатай ундны цэвэр ус, хуурай хоол хүнсний хангалт, тээвэрлэлтийн шуурхай ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх талаар тусгах.

Түр цугларах талбай, түр хорогдох байр, түр орон сууцын ойролцоо байрлах хувийн хэвшлийн хүнсний хангамжийн байгууллага, борлуулагч хүнсний дэлгүүр, нийтийн хоол, түргэн хоолны сүлжээний компаниудын агуулахын байршил, хүнсний нөөцийн хэмжээ болон бусад шаардагдах мэдээллээр хангах, газар хөдлөлтийн гамшгийн үед хамтран ажиллах хувийн хэвшлийн хүнсний хангамжийн байгууллага, борлуулагч хүнсний дэлгүүр, нийтийн хоол, түргэн хоолны сүлжээний компаниудын жагсаалт гаргаж гэрээ, санамж бичиг байгуулах талаар тусгах.

3.5.4. Усан хангамжийн тогтолцоо

Усан хангамжийн тогтолцоог хэрхэн бүрдүүлэх талаар дурьдах. Тухайлбал: газар хөдлөлтийн үед цэвэр усны шугам сүлжээнд эвдрэл гарсны улмаас гэр орондоо ундны болон ахуйн хэрэглээний уснаас гачигдаж буй хүмүүсийн тоо, усны хэрэгцээний талаарх мэдээллийг Ус сувгийн удирдах газар, орон сууц, нийтийн аж ахуйн алба болон зөөврийн ус тээвэрлэх шуурхай бүлэгт гаргаж өгөх;

Хээрийн эмнэлэг болон эмчийн тусламж, эмнэлгээний яаралтай тусламжийн цэгүүдийн усны хэрэгцээг тогтоож шуурхай хангах арга хэмжээг төлөвлөж болон зөөврийн ус тээвэрлэх шуурхай бүлэг байгуулах арга хэмжээ авах;

Ундны болон ахуйн хэрэгцээний ус нөөцлөх цэгүүдийн байршлыг тогтоох, цэвэр усны шугам сүлжээг сэргээн засварлаж дуустал дутагдаж буй усыг худаг, байгалийн ус (гол, горхи, тогтсон ус) цөөрмийн ус, ус нөөцлөх торх, галд тэсвэртэй ус нөөцлөх торхны усыг шүүж цэвэрлэн ариутгах замаар нөхөх арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах талаар тусгах, усны машин, ус шүрших машин, галын машиныг холбогдох

байгууллагуудаас дайчилж газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн тухайлбал, түр хорогдох байр, түр орон сууцад шилжин ирэгсэд, орон сууцны болон гэр хорооллын хүн амд ус түгээх арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах талаар тусгах; м

Мөн газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн хүн амын өрхийн хэрэглээний усыг оршин суугчдын ойролцоох гүний худгийн усаар хангах арга хэмжээг зохион байгуулах, гамшигт нэрвэгдсэн хүн амд өрхийн хэрэгцээний усыг нөөцлөхөд ашиглагдах усны сав, хувин, канестр, ёмкость, торх түгээх ажлыг хувийн хэвшлийн болон сүлжээний дэлгүүрүүдтэй хамтран зохион байгуулах, цэвэр усны шугам хоолойн эвдрэл гэмтлийг шуурхай засварлаж хэвийн байдалд оруулахад шаардагдах хүн хүч, техник хэрэгсэл, ус цэвэршүүлэх тоног төхөөрөмж, ариутгал, цэвэрлэгээний материалын захиалгыг аймгийн Онцгой комисст өгөх талаар тусгах.

3.5.5. Нүүлгэн шилжүүлэх, түр хорогдох байр

Засаг даргын захирамжаар нүүлгэн шилжүүлэх, түр хорогдох байр томилгоожуулах, түр хорогдох байрын бэлэн байдлыг хангах талаар тусгах.

Нүүлгэн шилжүүлэх, түр хорогдох байрыг бэлтгэх, байршлыг тогтоох ажлын зохион байгуулалтын талаар дурьдах.

Нүүлгэн шилжүүлэлтийн цугларах байр нь нүүн шилжих хүн амыг цугларуулах, бүртгэх, явах цуваа, цувраа зохион байгуулах, тээврийн хэрэгсэлд хүмүүсийг суулгах, аюулгүй газар руу явуулах үүрэгтэйгээр байгуулагдана.

Нүүн шилжиж ирэгсдийг байрлуулах газарт тавигдах үндсэн шаардлага:

- гамшгийн хүчин зүйлээс аюулгүй байдалд байлгах нөхцөлөөр хангах;
- хүмүүсийн амрах амьдралын эн тэргүүний хэрэгцээг хангах;
- эмнэлэг ариун цэвэр халдвар эсэргүүцэх шаардлагад тохирсон байх зэрэг болно.

Эдгээр шаардлагын дагуу сургууль, үйлдвэр, албан байгууллагад байрлах газрыг урьдчилан оноож өгөх бөгөөд шаардлагатай бол тэр газарт орон нутгийн хэд хэдэн суурин газрыг оногдуулж болно.

Нүүн шилжиж ирэгсдийг түр байрлуулахад ахуйн болон албан байгууллагын байр, клуб, амралт, сувилалын газар, жуулчны бааз мэтийг ашиглаж болно.

Хүмүүсийг байрлуулах байр сууц дутагдвал ердийн газар гэр барьж байгуулж болох бөгөөд үүний тулд урьдаас барих газар материалын боломжийг судлаж энэ ажлыг эхлэн гүйцэтгэх байгууллагыг тогтоох нь зүйтэй.

Зуны улиралд хүмүүсийг гэр асар майханд түр суулгаж болно. Нүүн шилжиж очих хүн амыг байрлуулах газар суулгах байр явах зам чиглэлийг тухайн нутагт байрлаж буй цэргийн хотхон анги байгууллагын удирдлагатай тохиролцсон байвал зохино.

3.6. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчилгаа

3.6.1. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах дадлага сургууль

Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах сургалт, дадлага сургууль, таниулан сурталчлах үйл ажиллагааг ямар байгууллага хэрэгжүүлэх, хэрхэн зохион байгуулах талаар дурдана.

ГХТХ-ийн 13.2-т заасны дагуу холбогдох байгууллага, албан тушаалтан хариуцаж явуулах талаар дурдана.

- оюутан, сурагч, сургуульд элсэхийн өмнөх насны хүүхдийн сургалтыг БСШУС-ын

Сайдын А181 тоот тушаалаар баталсан “Аюулгүй амьдрах ухаан сургалтын хөтөлбөр”-ийн дагуу тухайн шатны боловсролын байгууллага;

- хуулийн этгээдийн ажилтны сургалтыг тухайн хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан.

Мөн төлөвлөгөөнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн болон удирдах бүрэлдэхүүн, мэргэжлийн (тусгай чиг үүргийн томилгоот бүлэг) ангийн сургалт бэлтгэлийг Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2017 оны 5 дугаар сарын 1-ний өдрийн А/331 тоот тушаалын хавсралт “Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн болон команд штабын сургууль, дадлага зохион байгуулах заавар”-ын дагуу зохион байгуулах талаар тусгах

3.6.2. Сурагч болон сургуульд элсэхийн өмнөх насны хүүхдийн гамшгаас хамгаалах боловсрол олгох сургалт

Сургуулийн сурагч, сургуульд элсэхийн өмнөх насны хүүхдийн гамшгаас хамгаалах боловсрол олгох сургалтыг “Аюулгүй амьдрах ухаан сургалтын хөтөлбөр”-т үндэслэн, газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулахад, гамшиг, ослыг хохирол багатай даван туулах чадварыг бэхжүүлэх зорилгоор онцгой байдлын байгууллага, эцэг эх, багш сурган хүмүүжүүлэгчид, бусад байгууллагууд, олон нийтийн оролцоотэй хэрэгжүүлэхээр төлөвлөх, цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрны сурагч болон сургуульд элсэхийн өмнөх насны хүүхдүүдэд газар хөдлөлтийн гамшгийн үед бэлэн байдлыг хангах дадлага сургалтыг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдах. “Аюулгүй амьдрах ухаан сургалтын хөтөлбөр”-ийн дагуу газар хөдлөлтийн аюулын үед бага боловсролын сургуулийн сурагчдын мэдвэл зохих агуулгаар сургалтыг төлөвлөж зохион байгуулна. Үүнд:

а. Газар хөдлөлтийг төсөөлөх, авах арга хэмжээний тухай бодох (унаж, нурж, гулсаж ирэхгүй газар хорогдох, ширээн доогуур орох, зарлан мэдээллийг сонсох, багшийн зааврыг дагах гэх мэт)

б. Газар хөдлөлт анги танхимаас гадуур /коридор, шатан дээр, бие засах газарт, биеийн тамирын талбай, номын санд гэх мэт / байх үед авах арга хэмжээний талаар эргэцүүлэн хэлэлцэх

в. Гэртээ байгаа эд зүйлс, тэдгээрийн байршил, гэрийн аюултай, аюулгүй газар (даацын хана гэх мэт), аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар эцэг эхтэйгээ ярилцах

д. Эцэг эхтэйгээ гэрийн ойролцоох газруудыг судлах (байшин барилга?нурах, гал түймэр гарах, дэлбэрэх, бусад аюултай газрууд, хорогдох байр, цугларах талбай, уулзах газар, явах замын талаар ярилцах, төлөвлөх)

е. Газар хөдлөлтийн үед баримтлах дэг журмыг мэдэх (10 алхам: төлөвлөх, аюулаа тодорхойлох гэх мэт)

ф. Гамшгийн үеийн зарлан мэдээллийн дохиог ялган таних, дохио дуугарсан үед насанд хүрэгчдийн заавар, дүрмийн дагуу ажиллах

3.6.3. ААН байгууллага, иргэдийн гамшгаас хамгаалах боловсролын арга хэмжээ

Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд холбогдох төрийн байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэд, гамшгаас хамгаалах сайн дурынхан,

иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог хэрхэн хангах, тэдгээрийн гүйцэтгэх чиг үүргийг дурдана.

Гамшгаас хамгаалах сургалт, арга зүйн төв бүхий засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн тухайд, иргэд, хуулийн этгээдэд чиглэсэн гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчлан таниулах үйл ажиллагааг тухайн төвийн сургалтын хөтөлбөр, сургалтын хэрэглэгдэхүүнд үндэслэн хэрэгжүүлэх талаар дурдах.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ХОР УРШГИЙГ АРИЛГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Энэ бүлэгт газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн шуурхай удирдлага зохицуулалт, гамшгийн хор уршгийг арилгах арга хэмжээ гэсэн хоёр хэсгээс бүрдэнэ.

4.1. Газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн шуурхай удирдлага зохицуулалт

4.1.1. Удирдлага зохион байгуулалт

Онцгой комисс, онцгой байдлын байгууллага, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүнийг дуудах бүдүүвч, шуурхай штаб байгуулах, хохирлыг үнэлэх, ГОЗМС-ийг ашиглан гамшгийн мэдээлэл, гамшгийн шуурхай удирдлагын мэдээллийг хүргэх зэрэг эхний ээлжинд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг дурьдах.

Онцгой комиссын ажлын хэсэг, Онцгой байдлын байгууллага, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн удирдлага, зохион байгуулалт, удирдах бүрэлдэхүүний авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар дурдаж, голлох байгууллагуудын үүргийг дурдах.

4.1.2. Онцгой комисс

Онцгой комиссын дарга тухайн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд бүх нийтийн бэлэн байдал зарлаж газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн шуурхай хариу арга хэмжээ авах зорилгоор онцгой комиссыг хуралдуулж онцгой комиссын гишүүд, гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүн, албан байгууллага, дүүрэг, сум, багийн засаг дарга нарт холбогдох үүргийг өгөх.

Онцгой комиссоос газар хөдлөлтийн гамшгийн хор уршгийг арилгах арга хэмжээг шуурхай хэрэгжүүлж, удирдлага зохицуулалтаар хангах үүрэг бүхий салбар комисс, шуурхай бүлэг байгуулж ажиллана. Шуурхай бүлгийн дарга нь газар хөдлөлтийн гамшгийн үед ажиллах удирдах бүрэлдэхүүн, аврах анги, салбар, мэргэжлийн албад, анги, бүлгийн нийт бие бүрэлдэхүүнд аврах, хор уршгийг арилгах арга хэмжээний төлөвлөгөөг тодотгож, хариу арга хэмжээний үндсэн чиглэлийг боловсруулах, харилцан ажиллагааны зохицуулалтыг хангах талаар үүрэг өгөх.

Онцгой комиссын дарга нь газар хөдлөлтийн гамшгийн голомтод шуурхай бүлэг чиглэл хариуцсан албадын мэргэжилтнүүдийг илгээж үүссэн цагийн байдлыг судалж мэдээлэх, хариу арга хэмжээг зохион байгуулах арга хэмжээ авах.

Шуурхай бүлэг болон чиглэл хариуцсан албадын мэргэжилтнүүд газар хөдлөлтийн гамшгийн голомтод үүссэн цагийн байдал, хариу арга хэмжээний явц байдлын талаар онцгой комиссын хуралдаанд танилцуулж шийдвэр гаргуулах.

Шуурхай бүлэг газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон нутаг дэвсгэрийн засаг захиргааны байгууллагатай холбоо тогтоож, харилцан ажиллагааны зохицуулалт хийж онцгой комисс болон салбар комисс, шуурхай бүлгээс гамшгийн хор уршгийг арилгах арга хэмжээг боловсруулж хэрэгжүүлэх.

Шуурхай бүлэг, чиглэл хариуцсан албадын мэргэжилтнүүд газар хөдлөлтийн цагийн байдлын талаар дээд удирдлагад байнга мэдээлж гал түймэр унтраах, эрэн хайх, аврах, эмнэлгийн тусламж үзүүлэх үйл ажиллагааг шуурхай удирдлагаар хангаж ажиллах.

Шуурхай бүлгийн дарга нь үүссэн цагийн байдал, газар хөдлөлтэд нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн удирдлагатай зөвшилцсөний үндсэн дээр төвөөс болон зэргэлдээ аймаг орон нутгаас, эсвэл ойролцоо байрлах Зэвсэгт хүчний болон тусгай чиг үүрэг бүхий төрийн цэргийн байгууллагуудын анги салбаруудаас нэмэлт хүч хэрэгслийн дэмжлэг авах талаар онцгой комисст илтгэх.

Мөн Онцгой комисс гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангиудыг гамшгийн голомтод томилж үүрэг гүйцэтгүүлэх, эрэн хайх, аврах, анхны тусламж үзүүлэх ажиллагааг удирдан зохион байгуулах, эдгээр арга хэмжээнд оролцож байгаа байгууллага, аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, гамшгийн цагийн байдал, авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар дээд шатны байгууллага, онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад илтгэх, тэднээс мэргэжлийн зөвлөгөө зааварчилгаа тусламж авах, гамшгийн голомтод хорио цээрийн дэглэм, хязгаарлалтын бүс тогтоож аврах үйл ажиллагаа явуулах нөхцөл бололцоог хангах, гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэж байгаа хүч хэрэгслийн харилцан ажиллагааг уялдуулан зохион байгуулах, хяналт тавих, голомтод үүрэг гүйцэтгэж байгаа бие бүрэлдэхүүний болон нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх бүх төрлийн хангалтыг зохион байгуулах. Гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа Зэвсэгт хүчин, Хил хамгаалах байгууллагын хүч хэрэгслийг харилцан ажиллагааны төлөвлөгөөнд заасны дагуу үүрэг гүйцэтгүүлэх, шаардагдах хүн, хүч хэрэгслийг орон нутгаас дайчлан гаргах, тэдгээрийн хангалтын асуудлыг зохион байгуулах, хариу ажиллагаа явуулж байгаа байгууллагуудын хүч хэрэгслийн уядаа холбоо, үйл ажиллагааг зохион байгуулах шуурхай штаб (хээрийн штаб)-ыг байгуулах, хэрэв шаардлагатай бол гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх ажиллагааг зохион байгуулах талаар тусгах.

4.1.3. Гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн анги, сайн дурын хэсгийн чиг үүрэг

1. Гамшгаас хамгаалах албаны чиг үүрэг:

1.Эрүүл мэндийн алба: / Эрүүл мэндийн газар/
1.Газар хөдлөлтийн талаар сэрэмжлүүлэг дохио мэдээлэл хүргэх
2.Газар хөдлөлт болсон бүсээс хүн амыг нүүлгэн шилжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх
3.Нэрвэгдэгсдийг нурангинаас гаргах, эрэн хайх, албадуудтай хамтран ажиллах
4.Нэрвэгсэгсдэд эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх, эмнэлэгт хүргэх
5.Хүн хүч, машин техник хэрэгслийг бэлтгэж шаардлагатай материалыг тухайн газарт хүргэх
6.Эм тариа, ороох боох материал, цус, цус орлох бүтээгдэхүүнээр хангах
7.Эд материалын дэмжлэг үзүүлэх 8.Нэрвэгдэгсдэд сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх

9.Онцгой байдлын газраас нэмэлт хүн, хүч, техник хэрэгсэл хүсэх 10.Амь үрэгдсэн хүмүүсийг ялган тусгаарлаж, тусгай газар хүргэх
2.Хүнсээр хангах алба: / Захирагчийн ажлын албаны Хүнс, худалдаа үйлчилгээний хэлтэс, Хүнс, Хөдөө аж ахуй, жижиг дунд үйлдвэрийн газар/
1.Гамшгийн голомтонд ажиллаж байгаа хүн хүч, нэрвэгдсэн иргэдийг хүнсээр хангах арга хэмжээг зохион байгуулах 2.Гамшигт нэрвэгдсэн ард иргэдэд хүнс, дулаан хувцасны туслаж дэмжлэг үзүүлэх хөдөлгөөн өрнүүлэх 3.Олон улсын тусламжаар ирсэн болон ард иргэдээс хуримтлуулсан тусламжийн хүнсний бараа материалыг гамшигт нэрвэгдэгсдэд түгээх арга хэмжээг зохион байгуулах 4.Тухайн цагийн байдалд уялдуулан бусад арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
3.Хэв журам сахиулах алба: / Нийслэлийн Цагдаагийн газар, Аймгийн Цагдаагийн хэлтэс/
1.Гамшгийн тухай зарлан мэдээлэл дамжуулах 2.Гамшгийн голомтонд хэв журам сахиулах, аврах ажиллагааг явуулах 3.Гамшигт нэрвэгдсэн ард иргэдийн өмч хөрөнгийг хамгаалалтанд авах 4.Газар хөдлөлтөнд нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн хэмжээг тогтоох, байшин барилгын эвдрэл, хүн, эд хөрөнгийн хохирлыг тогтоож, аврах ажлыг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх
4.Холбоо зарлан мэдээллийн алба: /Нийслэлийн Мэдээлэл технологийн газар, Шуудан, Холбооны газар /
1.Гамшгийн үеийн зарлан мэдээллийг эрт зарлан мэдээлэх техник хэрэгслээр явуулах 2.Орон нутгийн холбоо зарлан мэдээллийн албатай харилцан ажиллагааг зохион байгуулна. 3.Нутаг дэвсгэрийн хүрээнд үйлчилж байгаа холбооны байгууламж, радио нэвтрүүлгийн станцуудыг бэлэн байдалд шилжүүлэн цагийн байдлыг тогтмол шуурхай мэдээлж ажиллах 4.Цагийн байдлыг зөв үнэлж бодит мэдээллээр ард иргэдийг хангана. 5.Тухайн үед цагийн байдалд тохируулан нэмж төлөвлөх
5.Мэргэжлийн хяналтын алба: /Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын хэлтэс/
1.Газар хөдлөлтийн тухай мэдээ мэдээллийг дамжуулах 2.Газар хөдлөлтийн гамшгийн нөхцөл байдлын талаар засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн удирдлага, гамшгаас хамгаалах штаб, албадын үйл ажиллагааны уялдааг зохицуулах 3.Хор уршгийг арилгах арга хэмжээний зардлыг тооцох, шийдвэр гаргуулах захиран зарцуулах, удирдлагын байр болон түр орогнох байр эдгээрийг цэвэр усаар хангах ажилд хяналт тавих 4.Дагаж мөрдөж байгаа хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллах 5.Газар хөдлөлтийн гамшгийн хор уршгийг арилгах, нүүлгэн шилжүүлэх, цэвэр ус, байраар хангах ажилд хяналт тавих 6.Газар хөдлөлтийн гамшгийн голомт руу хяналтын баг томилж аюул, хохирлыг үнэлэх
6.Эрчим хүчээр хангах алба: /"Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК, Аймгийн цахилгаан түгээх сүлжээний ААН байгууллага/
1.Улсын онц чухал объект, Онцгой комиссын удирдлагын байр, эрүүл мэндийн байгууллагуудыг эрчим хүчээр тасралтгүй хангах арга хэмжээ авах 2.Газар хөдлөлтөнд өртсөн цахилгаан шугам сүлжээг хэсэгчлэн сэргээн засварлах арга хэмжээг авах 3.Удирдлагын байр, холбоо мэдээллийн хэрэгслийг бэлэн байдалд оруулж жижүүрлэлт томилох, мэдээ мэдээллийг дараалал харгалзахгүй хүлээж авах, дамжуулах 4.Барилгын нуранги зайлуулах, зам гарц гаргах, аврах ажил явуулахад дэмжлэг үзүүлэх
7.Замын хөдөлгөөн зохицуулах алба : /Нийслэлийн Замын цагдаагийн газар, Аймгийн Замын цагдаагийн алба/
1.Гамшгийн голомтонд замын хөдөлгөөн зохицуулах 2.Хяналтын бүлэг томилж авто замын эвдрэл гэмтэл, авто замын хаагдсан /нурангинд дарагдсан гэх мэт/ хэсгүүдэд үнэлгээ хийлгэх 3.Авто замын эвдэрсэн болон хаагдсан хэсгүүдийг тооцож хөдөлгөөний урсгал чиглэлийг өөрчилж замын хөдөлгөөн зохицуулах арга хэмжээ авах 4.Аврах ажиллагаанд шаардлагатай том оврын болон тусгай тоноглолтой тээврийн хэрэгслийг дайчлах 5.Нэрвэгдэгсдийг аврах ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх
8.Мал эмнэлгийн алба: / Нийслэлийн Мал эмнэлгийн газар, Аймгийн Мал эмнэлгийн газар /
1.Зарлан мэдээлэх дохиог хүлээн авч мал эмнэлэг үржлийн нэгжүүдэд хүргэх 2.Малчин айл өрх болон малын судалгаанд тодотгол хийж, Онцгой комисс, Онцгой байдлын газраас өгсөн үүрэг чиглэлийн дагуу ажиллах
9. Барилга инженерийн алба : / НХБЕТГ, Аймгийн Барилга захиалагчийн алба /
1.Нүүлгэн шилжүүлэх байршлыг тогтоох

2.Барилгын эвдрэлийн зэрэглэлийг тогтоох 3.Аврах ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх
10. Авто замын алба: /Авто замын газар/
1.Нүүлгэн шилжүүлэлт хийх үед шаардагдах техник хэрэгсэл, хүн хүчээр хангах 2.Хорио цээрийн эргүүл, пост ажиллуулах 3.Шаардлагатай техникийн дайчилгаа явуулах 4.Постоор орж гарч байгаа тээврийн хэрэгсэлд хяналт тавих 5.Бусад байгууллагуудтай харилцан ажиллагааг зохион байгуулж хүн хүч, техник хэрэгслээр дэмжлэг үзүүлж ажиллах
11.Тээврийн алба: / Авто замын газар, Тээврийн компани /
1.Аврах ажиллагаанд шаардлагатай том оврын болон тусгай тоноглолтой тээврийн хэрэгслийг дайчлах 2.Гамшгийн улмаас орон гэргүй болсон иргэдийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах 3.Нэрвэгдэгсдийг аврах ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх
12.Дулаанаар хангах алба: /“Улаанбаатар Дулааны сүлжээ” ХК, Аймгийн дулаан хангамжийн ААН байгууллага /
1.Алдагдсан уур, дулааныг эх үүсвэр дээр нь хаах арга хэмжээ авах 2.Газар хөдлөлтийн гамшгийн улмаас дулааны шугам сүлжээний эвдрэл гэмтлийг тодруулахаар хяналтын бүлэг томилж ажиллуулах 3.Гэмтлийг засварлах арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулж, хэсэгчилсэн байдлаар дулаанаар хангах арга хэмжээ авах
13.Орон сууцны алба: / Орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдах газар /
1.Алдагдсан хэрэглээний цэвэр ус, бохир, уур дулааныг эх үүсвэр дээр нь хаах арга хэмжээ авах 2.Хэрэглээний цэвэр ус, бохир, цахилгаан, дулааны шугам сүлжээний эвдрэл гэмтлийг тогтоохоор хяналтын бүлгийг томилж ажиллуулах 3.Гэмтлийг засварлах арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулж, хэсэгчилсэн байдлаар дулаан, цахилгаан, хэрэглээний цэвэр усаар хангах арга хэмжээ авах
14.Усаар хангах алба : / Ус сувгийн газар /
1.Алдагдсан хэрэглээний цэвэр усыг, эх үүсвэр дээр нь хаах арга хэмжээ авах 2.Хэрэглээний цэвэр усны станц, худаг, шугам сүлжээнд гарсан эвдрэл гэмтлийг тогтоохоор хяналтын бүлгийг томилж ажиллуулах 3.Гэмтлийг засварлах арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулж, хэсэгчилсэн байдлаар хэрэглээний цэвэр усаар хангах арга хэмжээ авах
15.Байгалийн болон цацраг химийн аюулыг үнэлж мэдээлэх алба:/Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Байгаль хамгаалах газар/
1.Цацрагийн үүсгүүр, химийн онцгой хортой болон хортой бодис уусмал алдагдсан бүс нутгийг хамгаалалтанд авч хязгаарлалтын дэглэм тогтоох 2.Бодис уусмалын хордолт, агаар дахь тархалт, салхины чиглэлийг тогтоох арга хэмжээ авах 3.Саармагжуулах 4.Аврах ажиллагаанд оролцож байгаа албан хаагчдыг найдвартай нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангах 5.Хордолтын бүсэд оршин сууц байгаа ард иргэдийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ авах
16.Сурталчилгаа, мэдээллийн алба:/Засаг даргын Тамгын газрын Нийгмийн хөгжлийн хэлтэс, Боловсролын хэлтэс /
1.Гамшигт нэрвэгдсэн иргэдэд сурталчилгаа, мэдээлэл хийх, сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх 2.Эцэг эх, асран хамгаалагчаасаа тусгаарлагдсан хүүхдүүдэд үйлчилгээ үзүүлэх 3.Сургуулийн өмнөх насны болон сургуулийн насны хүүхдүүдийг сурах нөхцлөөр хангах талаар бололцоотой арга хэмжээ авах

2. Мэргэжлийн ангийн чиг үүрэг

Аймаг, Нийслэл, сум дүүрэг, ААН байгууллагын мэргэжлийн ангийн гүйцэтгэх чиг үүргийг дурдана. Тухайлбал:

гамшгаас хамгаалах, аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрхэлж буй үйл ажиллагаа, чадавхийг харгалзан дараах тусгай зориулалтын мэргэжлийн ангийг байгуулж үүрэг гүйцэтгүүлнэ. Үүнд:

Эмнэлгийн яаралтай тусламжийн мэргэжлийн анги - эмнэлэг, биологийн халдвар судлалын шинжилгээ хийх, гамшгийн голомтод эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх, эмчлэн сувилах, халдвар эсэргүүцэх эмнэлэг, ариун цэврийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх.

Хээрийн эмнэлэг-гамшгийн голомтод эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх, олон улсын хөл хориот өвчний дэгдэлт гарсан тохиолдолд халдварт өвчний тархалтыг хязгаарлах, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах.

Цус сэлбэх хөдөлгөөнт мэргэжлийн анги-нэрвэгдэгсдийн цус, цусан бүтээгдэхүүний хэрэгцээг хангах, нөөц бүрдүүлэх, тээвэрлэх, хүргэх ажлыг зохион байгуулах.

Хөдөлгөөнт эмийн сан-эмнэлгийн яаралтай тусламжийн бүлгийн бүрэлдэхүүнд орж, нэрвэгдэгсдийг шаардлагатай эм, тариа, ороох, боох материалаар хангах.

Эмнэлэг, эрүүл ахуй, сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх мэргэжлийн анги- нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж, иргэдэд сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх.

Хүүхэд хамгааллын мэргэжлийн анги - онцгой байдлын үе дэх хүүхэд хамгааллын асуудлаар бусад бүлгүүдтэй хамтран ажиллах, хүүхдийн эрхийн хамгаалалт үүсгэх, хямралт байдлын үед хүүхдэд ээлтэй орон зайг байгуулах, хүүхэд хамгааллын бусад асуудлаар үйл ажиллагаа зохион байгуулах.

Өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хамгаалах мэргэжлийн анги - Онцгой байдлын үе дэх өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хамгаалах, тэдэнд үзүүлэх нийгмийн халамжийн асуудлыг зохион байгуулах, голомтын бүсээс эхний ээлжинд нүүлгэн шилжүүлэх ажиллагаанд мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран оролцох.

Гал унтраах мэргэжлийн анги-гамшгийн голомтод үүссэн объектын болон ой хээрийн түймрээс хүний амь нас, эд хөрөнгө, байгалийн баялагийг авран хамгаалах, гал түймрийг унтраах.

Дулааны шугам сүлжээний засварын мэргэжлийн анги-дулааны шугам сүлжээнд гарсан эвдрэл, гэмтэл, ослыг илрүүлэх, засвар үйлчилгээ хийх, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажил гүйцэтгэх.

Цэвэр, бохир усны засварын мэргэжлийн анги-усны бохирдолтод шинжилгээ хийх, усны эх ундаргыг хамгаалах, шинээр худаг ус гаргах, усыг тээвэрлэн түгээх, цэвэр, бохир усны сүлжээнд гарсан эвдрэл, гэмтлийг таслан зогсоох, засвар үйлчилгээ хийх, сэргээн босгох ажил гүйцэтгэх.

Цахилгааны шугам сүлжээний засварын мэргэжлийн анги - цахилгаан эрчим хүч, цахилгаан станцад гарсан ослыг таслан зогсоох, засвар үйлчилгээ хийх, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажил гүйцэтгэх.

Зам, гүүрийн засварын мэргэжлийн анги - аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын улмаас нурсан, эвдэрсэн зам гүүрт гарц гаргах, түр гүүр тавих, засвар хийх, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлыг зохион байгуулах.

Инженер, тэсэлгээний ажлын мэргэжлийн анги-зам гарц гаргах, нуранги зайлуулах, дэд бүтцийн барилга, байгууламжийг хамгаалах, аврах ажиллагаа зохион

байгуулахад учирч буй саадыг арилгах зорилгоор шаардлагатай үед их, бага хэмжээний тэсэлгээний ажлыг зохих журмын дагуу аюулгүй байдлыг хангаж гүйцэтгэх.

Хэв журам сахиулах, харуул хамгаалалтын мэргэжлийн анги - гамшгийн голомтод хэв журам сахиулах, хүн амыг нүүлгэн шилжүүлэх үед аюулгүй байдлыг хамгаалах, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдлыг таслан зогсоох, хорио цээрийн дэглэм сахиулах, улсын онц чухал объектын харуул хамгаалалтыг зохион байгуулах.

Цацраг, химийн хяналтын мэргэжлийн анги-техникийн холбогдолтой ослын голомтод цацраг, химийн хяналт явуулах, үнэлэлт өгөх, цацрагийн түвшингийн хэмжилт хийх, цацраг, химийн ослын голомтод аврах, саармагжуулах ба идэвхгүйжүүлэх, ариутгал цэвэрлэгээ хийх.

Ургамал, газар тариалан хамгаалах мэргэжлийн анги-таримал ургамлын өвчин, хортон шавьжтай тэмцэх.

Мал эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн хөдөлгөөнт мэргэжлийн анги-халдварын голомт дахь мал, амьтанд үзлэг хийж онош тогтоох, тусгаарлах, хязгаарлалт, хорио цээрийн дэглэм тогтоох, ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх,

Санхүү, нийгмийн хамгааллын мэргэжлийн анги-гамшгийн дараах үеийн хөрөнгө санхүү, төрийн үнэт зүйлсийг хамгаалах, аюулгүй газарт байршуулах, байгууллагуудыг нүүлгэн шилжүүлэх, иргэдийн нийгмийн хамгааллын асуудлыг шийдвэрлэх.

Хүнсний хангалтын мэргэжлийн анги-гамшгийн голомтод ажиллаж байгаа шуурхай бүлэг, аврагч, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүн, нэрвэгдэгсдийг хоол, хүнсээр хангах.

Нөөцийн материал, орон сууцны хангалтын мэргэжлийн анги-гамшгийн дараах үед иргэдэд нөөцөөс төрөл бүрийн хангалтыг түгээх, хоргодох байр, гэр болон майхан, түр орон сууцаар хангах асуудлыг зохион байгуулах.

Уст цэг хамгаалах мэргэжлийн анги-уст цэг, усны эх үүсвэрийг хордолт, халдварлалтаас хамгаалах, ариутгал хийх, усны хайгуул хийх, уст цэг гаргах, ус түгээх.

Цугларах байрны мэргэжлийн анги-гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлсэн иргэдийг нэгтгэн зохион байгуулалтад оруулж, иргэдийн амьдрах нэн тэргүүний хэрэгцээг хангах (орон байр, цэвэр ус, хоол хүнс, хөнжил, дулаан хувцас, эмнэлгийн болон сэтгэл зүйн тусламж үзүүлэх, аюулгүй байдлыг хангах) арга хэмжээг зохион байгуулах.

Шатахуун хангалтын мэргэжлийн анги-гамшгийн голомтод ажиллаж байгаа авто машин, бусад техник хэрэгслийг шатахуунаар цэнэглэх, шатах тослох материалаар хангах, нөөц бүрдүүлэх.

Тээврийн мэргэжлийн анги - гамшигт нэрвэгдэгсдэд тусламжийн бараа материал тээвэрлэн хүргэх, гамшгийн голомтоос хүн ам, эд хөрөнгө, үнэт зүйлсийг нүүлгэн шилжүүлэх, шуурхай бүлэгт тээврийн үйлчилгээ үзүүлэх.

Ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн мэргэжлийн анги -цацраг идэвхт бодис, химийн хорт болон аюултай бодисоор хордсон талбай, халдварт өвчний голомтод байсан хүн, техник хэрэгсэлд цэвэрлэгээ ариутгал, халдваргүйжүүлэх.

Холбоо, зарлан мэдээллийн мэргэжлийн анги -гамшгийн голомтод Онцгой

байдлын газар, хэлтэс, гамшгаас хамгаалах албад, штаб, шуурхай бүлгийн удирдлагын байр, мэргэжлийн ангийг найдвартай холбоогоор хангах, холбооны шугамд үүссэн гэмтлийг засварлах, сэргээх, холбоо, мэдээллийн системийн найдвартай ажиллагааг хангах.

Сурталчилгаа, мэдээллийн мэргэжлийн анги-гамшгийн үед иргэдэд ухуулга сурталчилгааны ажил зохион байгуулах, гамшгийн нөхцөл байдлын талаарх бодит мэдээллээр хангах.

Иргэний бүртгэл, мэдээллийн мэргэжлийн анги-хүн ам, эд хөрөнгө, мал амьтныг тоолох, нэрвэгдэгсдийн талаар төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэнд лавлагаа гаргаж өгөх.

Сайн дурын мэргэжлийн анги -аврах, хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох ажилд оролцох багуудын ажилд дэмжлэг үзүүлэх.

Төмөр замын техникийн засварын мэргэжлийн анги-төмөр замын ослоос урьдчилан сэргийлэх, өюулт үзэгдэлтохиолдсон үед аврах ажиллагаа зохион байгуулах, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг сэргээх, мэргэжлийн бусад ажлуудыг гүйцэтгэх.

Нисэх буудлын авран туслах мэргэжлийн анги- агаарын хөлөг осолдох, гал гарах үед унтраах, гамшгийн үед онгоцны буудлын орчим дэглэм тогтоох үүрэг гүйцэтгэх.

3. Сайн дурын хэсгийн чиг үүрэг

Сайн дурын хэсгийн бие бүрэлдэхүүн нь мэргэшсэн багуудын хүчээр аврах ажиллагааны төрлүүдэд дэмжлэг үзүүлэх, эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэхэд оролцох, иргэдийн ахуйн нөхцөлд туслах, хүмүүсийг эрэн хайх, төөрөлдсөн гэр бүлийн гишүүд нэг нэгнийгээ олоход нь туслах, нүүлгэн шилжүүлэлтийн хүлээн авах төвүүдэд ажиллах, мөнгөн санхүүгийн болон эд материалын тусламж үзүүлэх, иргэдэд мэдээлэл, сурталчилгаа хийх, эмзэг бүлэг, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, өндөр настан, эмэгтэйчүүд, хүүхэд хамгаалах асуудлыг хяналтандаа авах зэрэг үйл ажиллагаанд оролцуулах талаар тусгах

4.1.4. Гамшгаас хамгаалах дайчилгааг зохион байгуулах

Гамшгаас хамгаалах дайчилгааг ямар хүч хэрэгслээр хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдах. Тухайлбал, Гамшгаас хамгаалах дайчилгааг Засгийн газрын 2011 оны 340 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Гамшгийн үеийн дайчилгаа зохион байгуулах журам”-ын дагуу зохион байгуулах, гамшгаас хамгаалах дайчилгааг хоёр үе шаттай явуулах, эхний ээлжинд онцгой байдлын газар, хэлтсийн үндсэн хүч хэрэгсэл болох аврах анги, гал унтраах анги, улсын нөөцийн салбарууд, цэргийн анги, байгууллагуудыг өргөтгөн зохион байгуулах, нөхөн хангалт хийх зорилгоор аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, цэргийн штабын хүчээр цэргийн хоёрдугаар үүрэгтэн буюу цэргийн насны цэргийн алба хаагаагүй иргэд, гамшгаас хамгаалах дүйцүүлэн алба хаасан иргэдийг дайчлах талаар тусгана.

Хэрэв газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах арга хэмжээг зохион байгуулахад дээр дурьдсан үндсэн хүч хэрэгсэл хүрэлцэхгүй тохиолдолд дайлчилгааны хоёрдугаар ээлжийг зохион байгуулж гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангиудыг өргөтгөн зохион байгуулах, нөхөн хангалт хийх зорилгоор сайн дурын бүлэг, хэсгийн хүн техникийг дайчилна.

4.1.5. Гамшгийн үеийн мэдээ, мэдээлэл дамжуулах ажлыг зохион байгуулах

Цагийн байдал, авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний талаар дээд шатны байгууллагыг мэдээллээр хангах, хүн амд мэдээлэл хүргэх асуудлыг тусгах.

Гамшиг болох үед юуны өмнө эрт зарлан мэдээлэх дохио дамжуулах, зэрэг гамшгаас сэргийлэх шуурхай арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх бөгөөд гамшиг болсны дараахи ерөнхий мэдээлэл болон газар зүй, орон зайн мэдээлэл, бусад харилцаа холбооны хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, мэдээллийн систем ашиглан гамшгийн хохирлын хэмжээг яаралтай тодорхойлж цуглуулсан мэдээллийг дээд байгууллагад дамжуулж, гамшгийн дараах эхний 72 цагийг хугацаанд хүний амь нас аврах, эмнэлгийн түргэн тусламж бусад эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх, түймэр унтраах зэрэг арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байгаа явц байдал, бусад үйл ажиллагаанд шаардлагатай хүн ба материалын нөөцийн нэн тэргүүнд хуваарилах талаар мэдээлнэ.

Онцгой комисс нь гамшиг болсны дараа хохирлын тухай мэдээлэл цуглуулж цагийн байдлыг мэдэхийн тулд нисэх онгоцноос ажиглалт хийх, зураг авах, дүрсэн мэдээллийг ашиглах, Онцгой байдлын газар хэлтэс, цагдаагийн хэлтэс 101, 102, 103 дугаарт ирж буй дуудлагын мэдээллийг ашиглана.

Онцгой комисс нь хүний амь насны хохирлын байдал (сураггүй алга бологсдыг оруулаад), барилга байгууламжийн хохирол, түймэр, хөрсний нуралтын гамшгийн байдлын мэдээллийг цуглуулахын хамт сураггүй алга бологсдын тоо бүртгэлд үндэслэн эрэл хайгуул, аврах үйл ажиллагааг явуулж байгаа талаар дээд байгууллагад мэдээлж шаардлагатай дэмжлэг тусламж авах талаар тусгана.

Нутгийн захиргааны байгууллагаас өөрийн харьяаны зам, харилцаа холбоо, цахилгаан, дулаан, цэвэр, бохир усны инженерийн дэд бүтцийн эвдрэл гэмтлийн байдлыг тодорхойлохын хамт тэдгээрийг сэргээн босгож буй нөхцөл байдлын талаар дээд байгууллагад мэдээлнэ. Харилцаа холбоо тасарсан тохиолдолд мэдээлэл холбооны хэрэгслийн эвдрэл, гэмтлийг сэргээн засварлаж даруй холбоо холбоо тогтоох ялангуяа, алс бөглүү орон нутгийн харилцаа холбооны хэрэгслийн сэргээхэд онцгой анхаарал тавина. Шаардлагатай бол гар утас, сансарын холбоо, хөдөлгөөнт холбоог ашиглаж холбоо тогтооно.

4.1.6. Холбоо, зарлан мэдээллийг зохион байгуулах

Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 339 дүгээр тогтоолыг хэрэгжүүлэх, орон нутгийн онцлогт нийцүүлэн холбоо, зарлан мэдээллийг хэрхэн хүлээн авах, дамжуулах талаар дурьдах.

Тухайлбал, орон нутгийн онцгой байдлын газар, хэлтэс нь ОБЕГ–ын дэргэдэх Гамшгийн шуурхай удирдлага, зарлан мэдээллийн төвөөс газар хөдлөлтийн амжиж анхааруулах зарлан мэдээллийг богино хугацаанд хүлээн авч хүн амд гамшгийн аюулын тухай мэдээллийг текст, шууд яриа болон дуут дохиоллын хэлбэрээр олон нийтэд хүргэнэ.

Мөн зарлан мэдээллийг сансрын холбоо, хэт богино долгионы радио холбооны хэрэгслээр дамжуулан өргөн нэвтрүүлгийн төхөөрөмжийг тохируулан дуун нэвтрүүлгийг радиогоор, текст болон дүрст мэдээллийг телевизээр автомат болон гар ажиллагаатайгаар дамжуулах орон нутгийн телевиз FM радиогийн өргөн нэвтрүүлэг ашиглаж дамжуулна. Мөн орон нутгийн үүрэн холбооны сүлжээг ашиглаж мэдээлэл дамжуулах талаар тусгана.

4.1.6. Хүмүүнлэгийн тусламжийг зохицуулах

Цагийн байдалтай уялдуулан хүмүүнлэгийн тусламжийг хүсэх, хүлээн авах, байршуулах, хуваарилах асуудлыг тусгах. Тухайлбал,

Онцгой комиссоос газар хөдлөлтийн гамшгийн үед нэрвэгдэгсдэд наад захын хэрэгцээний амин чухал бараа материал хүрэлцэхгүй тохиолдолд гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн хүмүүнлэгийн тусламж хүсэх тухай заалтыг үндэслэн дотоодын болон олон улсын хүмүүнлэгийн тусламжийг Аймгийн онцгой комиссоор дээд байгууллагад уламжилна.

Хүмүүнлэгийн тусламжийг хүлээн авах, байршуулах, хувиарлах, түгээх ажиллагааг онцгой байдлын газар, хэлтсийн улсын нөөцийн салбарын албан хаагчид, шуурхай штабтай хамтран хүмүүнлэгийн тусламжийн баг байгуулж зохион байгуулна. Хүмүүнлэгийн тусламжийг Улсын нөөцийн анги салбарын агуулахаас болон нэмэлт цэгээс нүүлгэн шилжүүлэх цугларах байр, түр хорогдох байр, түр орон сууцанд хүрэлцэн ирсэн нэрвэгдэгсдэд, гэр оронгүй болсон хүмүүс, цахилгаан дулаан тасарснаас гэр орондоо хоол ундаас хийж чадахгүй хүмүүст хувиарлах талаар тусгана.

Онцгой байдлын газар, хэлтсийн улсын нөөцийн салбарын албан хаагчид, шуурхай штабтай хамтран иргэд, ААНБ-аас ирүүлсэн хандивийн барааны жагсаалт болон явуулах хаягийг тодорхойлж энэ тухай хэвлэл мэдээллийн байгууллагаар дамжуулан ард иргэдэд мэдээлнэ. Тэрчлэн гамшгийн бүсийн эрэлт нийлүүлэлтийн байдлыг харгалзан уг жагсаалтыг байнга шинэчилж байх.

Иргэд болон ААНБ нь хандивийн бараа хүлээлгэн өгөхдөө гамшгийн бүсийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэхийг хичээн, барааны нэрийг тодорхой бичих зэргээр хайрцагийг нь хараад л оновчтой шуурхай ялган тээвэрлэх боломжтой байх шаардлагыг хангасан байх талаар иргэдэд мэдээлэх, Онцгой комисс болон шуурхай штаб хандивын мөнгийг цуглуулж, хуваарилах арга хэмжээ авна.

Тэрчлэн хохирлын хэмжээ нь олон нутаг дэвсгэрийн нэгж дамнасан өргөн хүрээний гамшгийн үед онцгой комисс төрийн бус байгууллага, сайн дурынханы дэмжлэгтэйгээр хандивын мөнгийг шуурхай хүлээн авч тодорхой шалгуурын дагуу хуваарилах ажлыг зохион байгуулах талаар тусгана.

4.1.8. Гал түймэртэй тэмцэх ажлыг зохион байгуулах.

Гал түймэртэй тэмцэх үйл ажиллагааг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдах. Тухайлбал, газар хөдлөлтийн гамшгийн хөнөөлийн голомтод гал түймэр унтраах ажиллагаа гал түймэр унтраах дүрмийн дагуу зохион байгуулах талаар тусгах.

Газар хөдлөлтийн гамшгийн хөнөөлийн голомтод гал түймэр унтраах удирдагч нь гал түймэр унтраахаар хүрэлцэн ирсэн аврах, гал унтраах анги, хэсгийн хүн хүч, техник зэвсэглэмж бусад хүч хэрэгсэлийг удирдлагаар хангаж ажиллах бөгөөд гал унтраах үйл ажиллагааг зохион байгуулах, бие бүрэлдэхүүний аюулгүй байдал, техникийн бүрэн байдлыг хариуцна.

Гал түймрийн цагийн байдал, гаргасан шийдвэр, авсан арга хэмжээ, гал унтраах хүн хүч, хэрэгслийн хүрэлцээ, нэмэгдэл дуудлагаар ирсэн хүн хүч, хэрэгсэл, гал унтраах бодис, усан хангамжийн талаар танилцуулах, гал түймрийн байдалд үнэлгээ өгсөний үндсэн дээр шуурхай штабыг зохион байгуулж, байрлах газрыг тогтоон өгөх, гал унтраахад шаардагдах нөөц хүн хүч, хэрэгслийг бүрдүүлж удаан хугацаагаар ажилласан хүмүүст амрах, дулаацах, хуурай хувцас солих боломжоор хангах, аюулгүйн ажиллагааг хариуцсан албан тушаалтанг томилж, шаардлагатай гэж үзвэл эмнэлгийн яаралтай тусламжийг зохион байгуулах, гал түймэр унтраах үйл ажиллагаанд дайчлан оролцуулсан албадын хамтын үйл ажиллагааг удирдлагаар хангаж, орон нутгийн төр захиргааны байгууллага, объектын инженер техникийн ажилтнуудтай байнга холбоотой байх, түймрийг унтрааж дууссаны дараа дахин нарийн хайгуул шалгалт хийж хүлээлгэн өгөх талаар тусгах.

4.1.9. Эрэн хайх, аврах ажлыг зохион байгуулах

Эрэн хайх, аврах, яаралтай тусламж үзүүлэх ажиллагааг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурдах, Тухайлбал, газар хөдлөлтийн гамшгийн хөнөөлийн голомтод тандалт, ашиглалт явуулж мэдээлэл цуглуулж цагийн байдлыг үнэлэх, эрэн хайх, аврах, гал унтраах бүлгүүдийн хөдөлгөөн үйлдэх зам маршрут дахь барилгын нурангийг цэвэрлэж зайлуулах, зам гарц гаргах, барилга, байгууламжийн нурах аюултай хийцүүдийг нураах буюу түр бэхлэх, ус, хий, цахилгаан, дулааны шугам, сүлжээний аваар, ослыг олж илрүүлэн таслан зогсоох, гал түймэр унтраах, нэрвэгдэгсдийг эрж олох, аврах, тэдэнд эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлж оройлцоох эмнэлэгт яаралтай хүргэх, гэр оронгүй болсон хүмүүсийг газар хөдлөлтийн голомтийн бүсээс нүүлгэн шилжүүлэх, газар орон, гудамж талбай, зам гарцын бохирдолтыг арилгах, халдваргүйжүүлэлтийн арга хэмжээ авах талаар тусгана.

Нэрвэгдэгсдийг хайж олохын тулд аврах бүлэг хэсэг нуранги дундуур таран явж нуранги, эвдэрч гэмтсэн барилга, барилгын суурь хөндий, гадна цонх, шатны хөндий, доод давхарын хана, булангийн дотор, гадна, талын зай, замын байгууламж, суваг шуудуу зэрэг хүмүүс байж болох бусад газрыг нарийвчлан үзэж шалгана. Мөн нуранги зайлуулах, бэхэлгээ материалыг бэлтгэх, нурангийн хийц бүтээцийг зайлуулах ажлыг дэс дараатай гүйцэтгэх зэргийг тусгана.

Нурангиас нэрвэгдэгсдийг гаргахын тулд аврах ажиллагааны бүсийг тогтоож, техник хэрэгслийг байрлуулах, нуранги дахь бүх цахилгаан, дулааны эх үүсвэрийг таслах, аврах ажлын талбайн гэрэлтүүлэг болон агааржуулах хэрэгслийг байрлуулах, суваг хоолойнуудыг гаргах, том төмөр хийцүүдийг бутлах, таслах, бэхэлгээ хийх ажлыг зохион байгуулах талаар дурьдах

4.1.10. Ар тал, хангалтыг зохион байгуулах

Гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэж байгаа хүч хэрэгсэл, эд материал, хүнсний хангалтыг хэрхэн зохион байгуулах талаар тусгана. Тухайлбал, аврах анги, салбар, гамшгаас хамгаалах албадын бие бүрэлдэхүүнийг хоол хүнс, эм тариа, шатах тослох, материалын нөөц, тэдгээрийн зарцуулах хэмжээг хангамж, тооцооны нэгжид үндэслэн бүрдүүлэх, нөхөн хангалтыг дараахи үе шаттайгаар тээвэрлэж гүйцэтгэх талаар тусгах.

1-р үе шат

- Аврах, түргэн тусламж үзүүлэх үйл ажиллагаа, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээнд

оролцож буй хүмүүс, эм хэрэгсэл зэрэг хүний амь нас аврахтай холбоотой хүн хүч, бараа материал

- Гал түймэр унтраах, үерийн эсрэг арга хэмжээ зэрэг хохиролын хэмжээ тэлэхээс сэргийлсэн үйл ажиллагаад шаардлагатай хүн хүч, бараа материал
- Холбоо, мэдээллийн технологи, цахилгаан, ус, цэвэр бохир усны шугам сүлжээний аюулгүй байдал хариуцсан ажилтнууд, зэрэг анхан шатны шуурхай арга хэмжээний бараа материал
- Ар талын эмнэлгийн байгууламж руу тээвэрлэх шархдагсад
- Шуурхай тээвэрлэлтийн байгууламж, тээврийн баазын шуурхай сэргээн босголт, тээврийн зохицуулалтад шаардлагатай хүн хүч, бараа материал

2-үе шат

- Дээрхи 1-ийн үргэлжлэл
- Хүнс, унданы ус зэрэг амь нас сахин хамгаалахад шаардагатай бараа материал
- Шархдагсад болон гамшигт өртөгсдийг гамшгийн бүсээс тээвэрлэх
- Тээврийн байгууламжийн шуурхай сэргээн босголтод шаардлагатай хүн хүч, бараа материал

3-р үе шат

- Дээрхи 2-ын үргэлжлэл
- Гамшгийн сэргээн босголтод шаардлагатай хүн хүч, бараа материал
- өдөр тутмын хэрэглээний бараа

4.2. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах

4.2.1. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх

Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөлт, удирдлага, зохион байгуулалтын талаар дурдах (нүүлгэн шилжүүлэх бүсийн утга, үндэслэлийг нь дурдах) Тухайлбал, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн засаг захиргааны байгууллага хүн амыг нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөөний бичмэл хэсэгт дараах өгөгдөхүүнийг багтаана:

- нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх дараалал;

- орон нутгийн болон аж ахуйн нэгж байгууллагын удирдлага хүн амд нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ хэрэгжүүлж эхэлсэн тухай зарлан мэдээлэл явуулах дараалал;

- нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах хүн амын тоо;

- нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах хүн амыг байрлуулах байршил;

- нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах хүн амыг нүүлгэн гаргах журам дараалал зам маршрут;

- нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах хүн амыг хамгаалах арга хэмжээний зохион байгуулалт;

- нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах хүн амыг хүлээн авч байрлуулах, тэдгээрийг тэргүүн ээлжинд шаардлагатай зүйлээр хангах арга хэмжээний зохион байгуулалт.

4.2.2. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах

Гамшгийн голомтоос иргэдийг түр цугларах талбай, нүүлгэн шилжүүлэх бүс, хоргодох байранд нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах талаар тусгана. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг Засгийн газрын 2011 оны 340-р тогтоолын 2-р хавсралтаар батлагдсан Гамшгийн үеийн нүүлгэн шилжүүлэх журмын дагуу зохион байгуулна. Тухайлбал:

Хүн ам, эд хөрөнгө, мал амьтныг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг нүүлгэн шилжүүлэх комисс зохион байгуулна. Нүүлгэн шилжүүлэх комисст дараах бүлгүүдийг томилж ажиллуулна. Бүлгийг орон тооны бус гамшгаас хамгаалах албадын дарга нар удирдах бөгөөд нэг бүлэгт 5-7 хүн байна:

- тээврийн бүлэг;
- эмнэлэг, эрүүл ахуй, сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх бүлэг;
- хоол хүнсний хангалтын бүлэг;
- шатахуун, нефтийн бүтээгдэхүүний хангалтын бүлэг;
- нөөцийн материал, орон сууцны хангалтын бүлэг;
- хэв журам сахиулах, зохицуулах бүлэг;
- холбоо, мэдээлэл, лавлагааны бүлэг;
- иргэний бүртгэл, мэдээллийн бүлэг;
- банк, санхүү, нийгмийн хамгааллын бүлэг;
- байгууллагын эд материалын үнэт болон түүх, соёл, урлагийн үнэт зүйл хамгаалах бүлэг орно.

Нүүлгэн шилжүүлэлтийг удирдан зохион байгуулах Засаг дарга нь дараах үүрэг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах тусгай бүлгүүдийн удирдлагыг томилж, бүлгийн гүйцэтгэх үүргийг тодотгож, нүүлгэх ажиллагааг эхлүүлэх;

- төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд гамшгаас хамгаалах дайчилгаа, нүүлгэн шилжүүлэлт явуулах шийдвэр гарсан тухай зарлах, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан нийтэд мэдээлэх;

- гамшгийн нөхцөл байдлыг үнэлж, шийдвэр гаргахдаа гамшгаас хамгаалах дайчилгаа явуулах, нүүлгэн шилжүүлэх боломж нөхцөл, гамшгийн голомтын бүс нутаг, цар хүрээ, тархалтын байдал, ажиллах мэргэжлийн анги, хүч хэрэгслийн тооцоо, тэдгээрийн гүйцэтгэх үүрэг, цугларах байр, цаг хугацааг тодорхой зааж өгөх;

- гамшгийн нөхцөл байдал, хамарсан нутаг дэвсгэр, тархаж болзошгүй чиглэл, үүсэж болзошгүй үр дагавар, гамшиг болсон нутгийн заагийг тогтоосон тухайгаа хөрш зэргэлдээ засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн Засаг дарга нарт нэн даруй мэдээлэх;

- нүүлгэн шилжүүлэлтийн үеийн хангалтын (хоол хүнс, ус, шатахуун г.м) зардлыг тухайн орон нутгийн төсвөөс гаргах;

- шилжиж ирсэн иргэдийг жагсаалтын дагуу бүртгэн байршуулах нутаг дэвсгэрийн

хил хязгаарыг тогтоон өгөх, байршуулж, нүүлгэн шилжүүлэх явцад хүн ам, эд хөрөнгө, мал, амьтны тоо, бүртгэлийн талаар гарсан өөрчлөлтийн мэдээг Улсын Онцгой комисст мэдээлэх;

- иргэдийн амьдрах нэн тэргүүний хэрэгцээг хангах (ундны ус, хоол хүнс, эмнэлгийн болон сэтгэл зүйн тусламж үзүүлэх, тэдний аюулгүй байдлыг хангах) бүх төрлийн хангалтыг зохион байгуулах;

- хүн ам, эд хөрөнгийг тээвэрлэн шилжүүлэх үеийн аюулгүй байдал, нийгмийн хэв журмыг хангах, эмх замбараагүй байдал гаргуулахгүй байх арга хэмжээг авах;

- нүүлгэн шилжүүлэлтэд шаардагдах орон нутгийн төсвөөс давсан зардлыг Засгийн газарт уламжлан шийдвэрлүүлэх.

Газар хөдлөлтийн бүсээс хүн амыг нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг дараахи байдлаар зохион байгуулна. Үүнд:

- нүүлгэн шилжүүлэлтийн байгууллагуудыг бэлэн байдалд оруулж тэдгээрийн ажлын журмыг тодотгох;

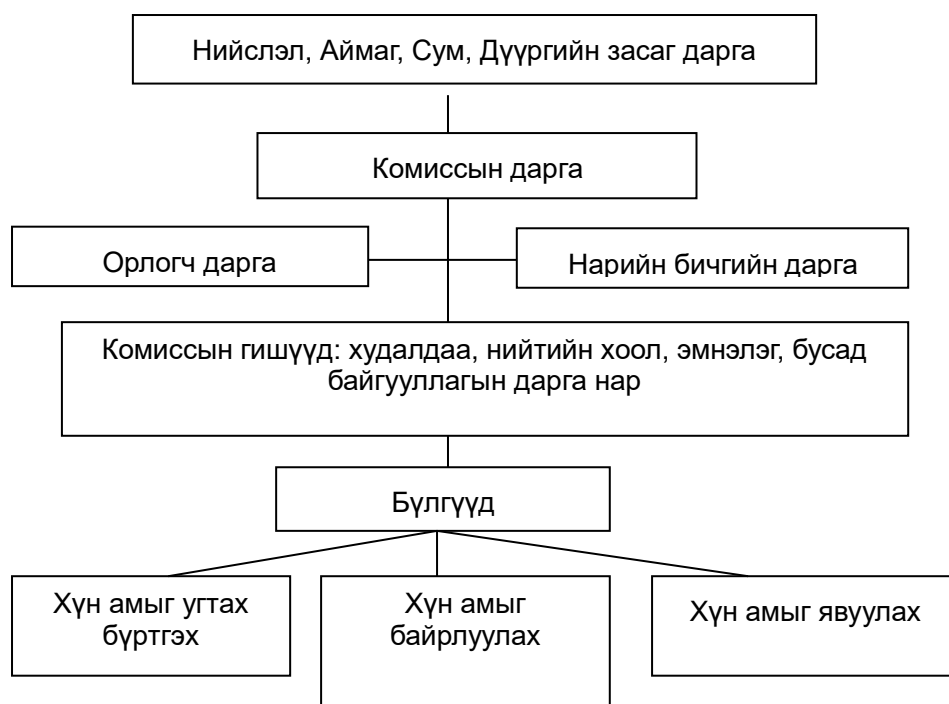
- нүүлгэн шилжүүлэлтэд хамрагдах явган болон тээврийн хэрэгслээр гаргах хүмүүсийн тоог тодотгож, тээврийн хэрэгслэлд суулгах байруудад хуваарилах, явган цуваанд ажиллах тоотуудыг тодотгон зам чиглэлийг тогтоож өгөх;

- нүүлгэн шилжүүлэлтийн зам чиглэлийг бэлтгэж, замын заалт, тэмдгүүдийг байрлуулж амрах байруудыг бэлтгэх;

- цугларах байр, суулгах, буулгах байруудыг дэлгэн байгуулахад бэлтгэх;

- зарлан мэдээлэл, холбооны системийн бэлэн байдлыг шалгах;

- хамгаалах байгууламжуудыг бэлэн байдалд оруулах зэрэг ажил багтана.



Зураг 4. Нүүлгэн шилжүүлэх комиссын зохион байгуулалтын бүдүүвч

Нүүлгэн шилжүүлэх иргэдийн нэрсийн жагсаалтыг гурван хувь үйлдэж нэг хувийг объект буюу орон сууц ашиглалтын байгууллагад, хоёр дахь хувийг нүүлгэн шилжүүлэлтийг эхлэх тушаал авмагц цугларах байранд (оперативийн бүлэгт) хүргүүлж иргэдийн нүүлгэж гаргасны дараа тухайн нүүлгэн шилжүүлэлтийн комисст шилжүүлнэ. Гурав дахь хувийг хүмүүсийг гаргаж эхэлмэгц нүүн шилжигсдийн байрлах газарт байгаа хүлээн авах ажлыг хариуцаж байгаа байгууллагад хүргүүлнэ.

4.2.3. Нүүлгэн шилжүүлэх болон түр хоргодох байрны ар тал, хангалтыг зохион байгуулах

Нүүлгэн шилжүүлэх болон түр хоргодох байран дахь хүнс, материалын хангалтыг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдах. Тухайлбал, гамшигт өртөгсдийн амьдралын нөхцлийг хангахад шаардлагатай хүнс, унданы ус, шатахуун, хөнжил зэрэг чухал хэрэгцээт барааг худалдан авч, хадгалах, хэрэгцээг нь харгалзан нийлүүлэх, хуваарилахын тулд холбогдох байгууллагууд нь тухайн нөөцийн бараа, материалын нийлүүлэлтийн талаар хамтран ажиллах хүчин чармайлт гаргахын хамт доор дурьдсан чиглэлийн дагуу үйл ажиллагаа явуулна.

Нүүлгэн шилжүүлэх байршил болон түр хоргодох байранд шаардлагатай барааны хэрэгцээ нь цаг хугааны явцад өөрчлөгдөгийг бодолцон барааг тухайн цаг үеийн хэрэгцээнд нь тохируулан худалдан авахад анхаарна. Мөн зуны улиралд сэнс, өвлийн улиралд халаагуур, түлш гэх мэт гамшгийн бүсийн бодит байдал болон анхаарал тавих шаардлагатай хүмүүсийн хэрэгцээ, эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдийн хэрэгцээний ялгаа зэргийг харгалзан худалдан авалт хийнэ.

Түр хоргодох байрны ашиглалтад эмэгтэйчүүдийн оролцоог хадгалахын хамт эрэгтэй ба эмэгтэй хүний хэрэгцээний ялгааг эрэгтэй эмэгтэй хүний аль алиных нь байр сууринаас анхааран авч үзнэ. Ялангуяа эмэгтэйчүүдийн зориулалттай юм хатаах газар, хувцас солих, хүүхэд хөхүүлэх өрөө гаргах, эмэгтэйчүүдийн ариун цэврийн хэрэгсэл, дотор хувцасыг эмэгтэйчүүдээр түгээлгэх, эргүүл хийх, гэмт хэргээс хамгаалах дохиоллын товчлуур тараах замаар түр хоргодох байрны аюулгүй байдлыг хангах зэрэг эмэгтэйчүүд хүүхэд гэр бүлийн хэрэгцээг харгалзан үзсэн ашглалтын үйл ажиллагаа явуулна. Мөн гэртээ хоргодож буй хүмүүс, түр орон сууцны хэлбэрээр олгосон хувийн түрээсний орон сууцанд орсон нүүлгэн шилжүүлсэн иргэдэд нэгэн адил бараа, эд зүйлээр хангана.

4.2.4. Хэв журам сахиулах арга хэмжээг зохион байгуулах

Гамшгийн голомт, нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний үед болон шаардлагатай бусад газарт хэв журам сахиулах арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах талаар тусгах. Тухайлбал, Нийгмийн хэв журам сахиулах алба нь гамшгийн бүс ба түүний ойр хавьд бие дааж эсвэл гэмт хэргээс сэргийлэх сайн дурын байгууллагатай хамтран эргүүл хийж, аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой мэдээлэл түгээж, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг нэн дарай авах, Тэрчлэн гамшгийн бүсээр үл хязгаарлан гамшгийг далимдуулсан гэмт хэргийг шалгах, хохирлоос сэргийлэх арга хэмжээ авахын хамт гамшгийн улмаас олширсон кибер халдлагын тухай мэдээлэл цуглуулах, ард түмэнд үнэн зөв мэдээлэл өгөх зэргээр нийгмийн тогтворгүй байдлыг намжаах арга хэмжээ авах талаар тусгах.

4.3. Гамшгийн үед нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээ

4.3.1. Нэрвэгдэгсдэд яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээ

Голомтын бүсэд нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах, Тухайлбал, газар хөдлөлтийн гамшгийн хөнөөлийн голомтод нэрвэгдэгсдийг олж, тэдгээрийн биеийн байдал, тоог тогтоож, аюулгүй газар зөөж тээвэрлэх, зам гарцыг сонгох, эмнэлгийн анхны тусламжийн ажлын багтаамжийг тооцох, эмнэлгийн анхны болон эмнэлгийн тусламж үзүүлэх эмнэлэг дэлгэх газар, нэрвэгдэгсдийг цуглуулах газрын сонгож, ангилан ялгах ажлыг зохион байгуулах талаар тусгах, гамшгийн бүс, ялангуяа түр хоргодох байранд амьдралын орчны огцом өөрчлөлтөөс гамшигт өртөгсдийн бие сэтгэлийн байдал муудахаас сэргийлэх, байнга эрүүл ахуйн таатай нөхцөлийг хангах арга хэмжээ авахын хамт гамшигт өртөгсдийн эрүүл мэндийн байдлыг сайтар тодруулж, шаардлагатай бол асрах, тусламж үзүүлэх цэг байгуулж, сэтгэл санааны тусламжийг багтаасан арга хэмжээ авах, аххаарал тавих шаардлагатай хүмүүсийн бие сэтгэлийн байдалд онцгой анхаарал тавьж, шаардлагатай бол асрамжийн газарт оруулах, асрах ажилтан томилох, тэргэнцэр олгох зэрэг арга хэмжээнд халамжийн байгууллага, сайн дурын байгууллагын дэмжлэг авч, төлөвлөгөөтэй хэрэгжүүлэх, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн засаг захиргааны байгууллага нь нийгмийн эрүүл мэндийн эмч сувилагчийн тойрох үзлэг зохион байгуулж, зөвлөгөө өгүүлэх, түр хоргодох байрны амьдралын орчиныг хангах үүднээс шаардлагатай бол түр жорлон болон нүхэн жорлон зэргийг даруй байгуулахын хамт гамшгийн бүсийн эрүүл ахуйн нөхцөлийг хангахын тулд цэвэрлэгээ хийх, бохир зайлуулах, ахуйн хог цуглуулан зайлуулах талаар шаардлагатай арга хэмжээ авах.

4.3.2. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангалтыг зохион байгуулах

Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, цус, цусан бүтээгдэхүүн, ороох, боох материалын хангалтыг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдах

Тухайлбал, тухайн орон нутгийн нэгдсэн эмнэлэг, төрөлжсөн эмнэлгүүд болон эрүүл мэндийн төв, өрхийн эмнэлгийн болон газар хөдлөлтийн голомтод эмнэлгийн анхны болон эмчийн тусламж үзүүлэхэд шаардагдах эм, эмийн хэрэгсэл, цус, цусан бүтээгдэхүүнийг 24-72 цагийн хугацаанд эм хангамжийн байгууллагууд болон бөөний болон жижиглэн худалдах эмийн сангуудаас нийлүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах бөгөөд хэрэв эм, эмийн хэрэгсэл, цус, цусан бүтээгдэхүүн дутагдах тохиолдол төвөөс болон зэргэлдээ нутаг дэвсгэрийн нэгжээс татаж авах арга хэмжээ авах талаар тусгана. Түүнчлэн газар хөдлөлтийн гамшгийн үед эрэн хайх, аврах ажиллагааг явуулах томилгоот шуурхай бүлэг, ерөнхий болон тусгай зориулалттай мэргэжлийн анги, бусад хүч хэрэгсэл, бие бүрэлдэхүүний эмнэлгийн хангалтын эм, эмийн хэрэгслээр хэрхэн тасралтгүй хангах талаар тусгах;

4.3.3. Түр хорогдох байрны эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Нүүлгэн шилжүүлэх болон түр хорогдох байранд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг хэрхэн зохион байгуулах талаар тусгах. Тухайлбал, нүүлгэн шилжүүлэлтийн эмнэлгийн хангалтыг төлөвлөх, нүүлгэн шилжүүлэлтийн эмнэлгийн хангалтыг зохион байгуулахад

эмнэлгийн байгууллага, мэргэжлийн ангиудыг бэлтгэх, нүүлгэн шилжүүлэлтийн цугларах байр, зам, чиглэл, суулгах, буулгах, дундын байр байрласан газарт эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх.

4.4. Ариун цэвэр, халдвар судлал, хог хаягдал, хүрээлэн буй орчны талаар авах арга хэмжээ

4.4.1. Эрүүл ахуй, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээ

Гамшгийн голомтод болон нүүлгэн шилжүүлэх бүсэд эрүүл ахуй, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх талаар тусгана. Тухайлбал, халдварт өвчин дэгдэж тархахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн үзлэг хийх, илэрсэн өвчтөнүүдийг тусгаарлан эмчилэх, эмнэлгийн ариутгал хийх ажлыг зохион байгуулах, хоол хүнсний хангалт, усны эх үүсвэрийг хамгаалах, гамшгийн болон гамшгийн бүсийн гадна нэрвэгдэгсдийг цуглуулах, түр байрлуулахдаа эмнэлэг, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангуулж ариутгасан зөөврийн хоол, хүнс, усны хангалтыг тоолцох, нэгд 2.5 м² байраар тооцох, байрны агаарын температур 18 хэмээс доошгүй 35-65 хувийн чийгшилтэй байх, ундны усыг хоногт нэг хүнд 10 литр байхаар тооцох, нүүлгэн шилжүүлэх бүсийн эргэн тойронд байнгын халдваргүйжүүлэлтийг хлорын шохой, хлорамины 3 хувийн уусмалаар усалгааны машин, авто цэвэрлэгээний тусгай зориулалтын машин, галын болон бусад техник ашиглаж эмнэлгийн болон нийтийн ахуйн үйлчилгээний албаны бие бүрэлдэхүүний хүчээр гүйцэтгэх талаар тусгана.

Мөн түр цугларах талбай, түр хорогдох байр, түр орон сууцад шаардагдах нийтийн бие засах газар, био жорлонгийн хэрэгцээний талаарх мэдээллийг цуглуулж, орон сууц нийтийн аж ахуйн болон бохирын ус тээвэрлэх компаниудыг мэдээллээр хангах; Нүүн шилжигчдийг дамжин өнгөрүүлэх болон хүлээж авах цэгүүдэд шаардагдах нийтийн бие засах газар, био жорлонгийн хэрэгцээний талаарх мэдээллийг цуглуулж бохирын ус тээвэрлэх компаниудыг мэдээллээр хангах.

4.4.2. Хог хаягдал цэвэрлэх, зайлуулах арга хэмжээ

Ахуйн болон барилгын хог хаягдал, ялгадас цэвэрлэх, зайлуулах арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурдах. Тухайлбал, Орон сууцны хороолол, гудамж талбайд бохир ус халихаас хотын нийтийн тээвэр үйлчилгээ, замын хөдөлгөөн, төр захиргааны болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгууллагын үйл ажиллагаанд үүссэн саатлын талаарх мэдээллийг цуглуулах, орон сууц нийтийн аж ахуй, бохирын ус тээвэрлэх компаниудыг мэдээллээр хангах, хот суурин газрын доторх ахуйн болон барилгын хог хаягдал, бохир ус хальж ариун цэвэр, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шаардлагатай цэгүүдийн байршлыг тодорхойлох, гудамж талбайд хальсан бохир усыг зөөврийн насос, бохир ус соруулах машинаар соруулан авч ариутгал, цэвэрлэгээ, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээг зохион байгуулах, бохир усны шугам хоолойн эвдрэл гэмтлийг шуурхай засварлаж хэвийн байдалд оруулахад шаардагдах хүн хүч, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ариутгал, цэвэрлэгээний материалаар хангах талаар тусгах.

4.4.3. Хүнсний эрүүл ахуйг хангах арга хэмжээ

Хүнсний хангалтын эрүүл ахуйг хангах, хоолны хордлогоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар дурдах Тухайлбал, Хүнс, хөдөө аж ахуйн албан нь гамшгийн хөнөөлийн голомтод болон нүүлгэн шилжүүлэх бүсэд нийлүүлж байгаа хоол хүнсний чанар, эрүүл ахуйд тавих, тандалт судалгаа хийх, хүнсний үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээнд чанар, эрүүл ахуйн баталгаанд урьдчилсан хяналтыг холбогдох хуульд заасны дагуу хийх, хоол хүнс бэлтгэх, боловсруулах, худалдаалах, хэрэглэх, хадгалах, тээвэрлэх үед эрүүл ахуй, ариун цэврийн дэглэм алдагдсахаас сэргийлэх, уураг, нүүрс усаар баялаг хүнсний бүтээгдэхүүн, мөн бүх төрлийн хоол, хүнсний бүтээгдэхүүн, түүхий эд, ус, орчноос сорьц авч мэргэжлийн хяналтын байгууллагын эрүүл мэнд, мал эмнэлэгийн болон бусад магадлан итгэмжлэгдсэн холбогдох лабораторид өгч шинжилгээг хийлгэж, дүгнэлт гаруулах, эрүүл ахуй, ариун цэврийн дэглэм алдагдаж халдварт өвчний тохиолдол, дэгдэлт гарсан үед лабораториудыг өвчний оношлогоо, халдварын эх сурвалжийг яаралтай тогтоох шаардлагаар 24 цагийн тасралтгүй ажиллагааны горимд шилжүүлэх талаар тусгах.

4.4.4. Мал амьтныг хамгаалах арга хэмжээ

Мал амьтныг хамгаалах, мал эмнэлгийн арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурдах. Тухайлбал, алдагдсан мал амьтныг эрэн хайж цуглуулан эзэн олж өгөх, мал, амьтанд мал эмнэлгийн үзлэг хийж, бэртсэн мал амьтанд эмнэлгийн тусламж үзүүлэх, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх вакцинжуулах, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээг өвчин үүсгэгчийг устгах, халдвар авах замыг таслан зогсоох, эмчилэх боломжгүй малыг устгах, ариутгал цэвэрлэгээ, хорио цээр тогтоох байдлаар хэрэгжүүлнэ. Үхсэн малын сэг зэмийг шатааж, булшилах зэргийг тусгана.

4.4.5. Амь насаа алдсан иргэдийг оршуулах арга хэмжээ

Амь насаа алдсан иргэдийн шарилыг таниулах, байршуулах талбай, оршуулах арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах талаар тусгах. Тухайлбал, шүүх эмнэлэг, цагдаагийн газрын эмч нарын дэмжлэгээр цогцост үзлэг, задлан шинжилгээ хийх, хэн болохыг нь тогтоох арга хэмжээ авах, нас барагдагсдыг хөдөөлүүлэх арга хэмжээг нутаг дэвсгэрийн нэгжийн засаг захиргааны байгууллагатай хамтран шуурхай зохион байгуулж, ариун цэвэр эрүүл ахуйн шаардлагыг хангаж ажиллах талаар тусгана.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ҮЕД ХОЙШЛУУЛШГҮЙ СЭРГЭЭН БОСГОХ БОЛОН СЭРГЭЭН БОСГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Энэ бүлэг нь хүн амын нийгмийн асуудлыг нэн даруй шийдвэрлэх, сэргээн босгох арга хэмжээ гэсэн хоёр хэсгээс бүрдэнэ.

5.1 Газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээ.

5.1.1. Хүн амын амьдралын зайлшгүй хэрэгцээг хангах арга хэмжээ

Хүн амын наад захын хэрэгцээг хангах асуудлыг ямар хугацаанд хэрхэн шийдвэрлэх талаар тусгана. Хүн амын наад захын хэрэгцээг хангах асуудлыг ямар хугацаанд хэрхэн шийдвэрлэх талаар тусгана.

Онцгой комисс нь эхлээд хямралт нөхцөл байдлын эсрэг арга хэмжээ авсны дараа эрүүл ахуйн нөхцөл байдал болон нийгмийн хэв журмыг сахиулж, инженерийн шугам сүлжээг сэргээн босгож, гамшигт өртсөн хүмүүст мэдээлэл өгөх, хоёрдогч чичирхийлэлтээс урьдчлан сэргийлэх арга хэмжээ авна. Түүнчлэн сэргээн босгох арга хэмжээнд оролцох хүн хүч, бараа материалын тусламжийн саадгүй хүлээн авах арга хэмжээг зохион байгуулах, хүн амын наад захын хэрэгцээг хангахын тулд зам, харилцаа холбоо, цахилгаан, хий, цэвэр бохир усны инженерийн дэд бүтцийн эвдрэл гэмтлийн сэргээн босгох нэрвэгдэгсдэд ундны ус, хоол хүнс, дулаан хувцас, түр орогнох байраар хангах арга хэмжээг 24-48 цагийн дотор авч хэрэгжүүлэх шийдвэр гаргах талаар тусгана.

5.1.2. Гамшгийн хохирлыг тогтоох, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлын зохион байгуулалт

Гамшгийн хохирлыг тогтоох, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагааг хэрхэн зохион байгуулах талаар дурьдана.

Онцгой комисс газар хөдлөлтийн тухай (чичирхийллийн хүч, голомт, магнитуд) болон хохирлын талаархи мэдээллийг цуглуулах, мэдээлэх арга хэмжээг шуурхай авч хэрэгжүүлнэ. Тухайлбал, харилцаа холбооны мэдээллийн систем ашиглан ерөнхий цагийн байдлын мэдээлэл, газар зүйн болон орон зайн төрлийн бүрийн мэдээллийг цуглуулж, хохирлын үнэлгээ, дүн шинжилгээ хийж хохирлын хэмжээг яаралтай тодорхойлох арга хэмжээ авах талаар тусгах. Хэрэв хохирлын хэмжээ нь нутаг дэвсгэрийн нэгжийн дотоод нөөц боломжийн хүрээнд байна гэж үзвэл өөрийн гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн ангийн хүчээр зохион байгуулах арга хэмжээг авах, харин газар хөдлөлтийн гамшгийн хохирол нь тухайн нутаг дэвсгэрийн нэгжийн дотоод нөөц боломжоос давсан тохиолдолд тухайн бүсийн хэмжээний гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн анги, улсын онцгой комиссын оролцоотойгоор сэргээн босгох арга хэмжээг зохион байгуулах талаар тусгана.

Засгийн газар болон яам, агентлагууд нь Онцгой комисст барилга байгууламжийг шуурхай сэргээн босгоход хүн, техникийн дэмжлэг үзүүлж бараа материалаар тасралтгүй хангах арга хэмжээ авах талаар тусгана.

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ АЛБАДЫН ЧИГ ҮҮРЭГ

1. Эрүүл мэндийн алба: / Эрүүл мэндийн газар/
1. Учирсан гарз хохирлын улмаас сэтгэл зүйн дарамтад орсон болон гэмтсэн иргэдийн эмчилгээг үргэлжлүүлэн эмчлэх арга хэмжээ авах
2. Гарсан зардлын тооцоог гаргаж аймгийн Онцгой комисс болон Онцгой байдлын газарт хүргүүлэх
2. Хүнсээр хангах алба: / Захирагчийн ажлын албаны Хүнс, худалдаа үйлчилгээний хэлтэс, Хүнс, Хөдөө аж ахуй, жижиг дунд үйлдвэрийн газар /

<p>1.Нэмэлтээр татан авах хоол хүнс, цэвэр усны тооцоог гаргаж Онцгой комисст танилцуулах, шаардлагатай хөрөнгийг шийдвэрлүүлэх, хүнсний хангалт хийх</p> <p>2.Гарсан зардлын тооцоог гаргаж аймгийн Онцгой комисс болон Онцгой байдлын газарт хүргүүлэх</p>
<p>3.Хэв журам сахиулах алба: / Нийслэлийн Цагдаагийн газар, Аймгийн Цагдаагийн хэлтэс /</p> <p>1.Газар хөдлөлтөнд нэрвэгдсэн хүмүүсийг түр орогнох байр руу зөөвөрлөх,</p> <p>2.Орон гэргүй болсон иргэдийг түр байрлуулсан хотхонд хэв журам сахиулах</p> <p>3.Цогцосыг зөөвөрлөн тусгай байрлалд хүргэх, таниулах арга хэмжээ авах</p> <p>4.Сураггүй алга бологсдыг эрэн сурвалжлах ажлыг зохион байгуулах</p> <p>5. Холбогдох тооцоо, судалгааг Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>4.Холбоо зарлан мэдээллийн алба: / Нийслэлийн Мэдээлэл технологийн газар, Шуудан, Холбооны газар /</p> <p>1.Гамшгийн улмаас эвдэрч гэмтсэн холбооны шугам, техник хэрэгслийг засварлах, хэвийн ажиллагаанд оруулах</p> <p>2.Холбогдох зардлыг тооцоо судалгааг Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>5.Мэргэжлийн хяналтын алба: / Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын хэлтэс /</p> <p>1.Газар хөдлөлтийн улмаас нурсан барилга байгууламж, бохирдсон зам талбайн цэвэрлэгээ, ариутгал халдваргүйтгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих</p> <p>2.Орон гэргүй болсон хүмүүсийг байрлуулах байр, орон сууцны аюулгүй байдлыг хангуулах арга хэмжээ авах</p>
<p>6.Эрчим хүчээр хангах алба: /“Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ” ХК, Аймгийн цахилгаан түгээх сүлжээний ААН байгууллага/</p> <p>1.Газар хөдлөлтөнд өртсөн цахилгаан шугам сүлжээг бүрэн засварлаж дуусгах</p> <p>2.Сэргээн босгох арга хэмжээнд зарцуулсан болон нэн шаардлагатай байгаа зардлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>7.Замын хөдөлгөөн зохицуулах алба : / Нийслэлийн Замын цагдаагийн газар, Аймгийн Замын цагдаагийн алба /</p> <p>1.Авто замын эвдэрсэн хэсгүүдийг сэргээн засварлаж дуустал замын хөдөлгөөний урсгал, чиглэлийг зохицуулах</p> <p>2.Замын хөдөлгөөн зохицуулах техник хэрэгсэл, тэмдэг тэмдэглэгээ, багаж хэрэгслийн хэвийн ажиллагааг мэргэжлийн байгууллагаар хангуулах арга хэмжээ авах</p> <p>3.Хохирлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>8.Мал эмнэлгийн алба: / Нийслэлийн Мал эмнэлгийн газар, Аймгийн Мал эмнэлгийн газар /</p> <p>1.Газар хөдлөлтийн үед нурангинд дарагдаж хорогдсон мал, амьтадын сэг зэмийг устгах, ариутгал халдваргүйтгэл хийх</p> <p>2. Нийтийн эзэмшлийн бохирдсон зам талбайд ариутгал халдваргүйтгэл хийх</p> <p>3.Хохирол, гарсан зардлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>9. Барилга инженерийн алба : / НХБЕТГ, Аймгийн Барилга захиалагчийн алба /</p> <p>1.Орон гэргүй болсон иргэдийг түр орон байраар хангах ажлыг зохион байгуулах /сандвичэн барилга/</p> <p>2.Нэн тэргүүнд сэргээн босгох барилгын ангилал зэрэглэлийг тогтоох</p> <p>3.Хохирлын тооцоо судалгааг Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>10. Авто замын алба: /Авто замын газар/</p> <p>1. Авто замд гарсан эвдрэлийг нэн даруй сэргээн босгох, хэвийн үйл ажиллагаанд оруулах</p> <p>2. Хохирол, гарсан зардлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>11.Тээврийн алба: / Авто замын газар, Тээврийн компани /</p> <p>1.Хохирол, гарсан зардлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>12.Дулаанаар хангах алба: /“Улаанбаатар Дулааны сүлжээ” ХК, Аймгийн дулаан хангамжийн ААН байгууллага /</p> <p>1.Дулааны шугам сүлжээнд учирсан гэмтлийг засварлаж хэвийн ажиллагаанд оруулах</p> <p>2.Хохирол, гарсан зардлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>13.Орон сууцны алба: /Орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдах газар/</p> <p>1.Шугам сүлжээнд учирсан гэмтлийг засварлаж хэвийн ажиллагаанд оруулах</p> <p>2.Хохирол, гарсан зардлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>
<p>14.Усаар хангах алба : /Ус сувгийн газар/</p> <p>1.Гамшигт нэрвэгдэгсдийг хэрэглээний цэвэр усаар хангах арга хэмжээг зохион байгуулах</p> <p>2.Учирсан гэмтлийг бүрэн засварлаж хэвийн ажиллагаанд оруулах</p> <p>3.Хохирол, гарсан зардлын тооцоог Онцгой комисст гаргаж өгөх</p>

5.2. Газар хөдлөлтийн гамшгийн дараах сэргээн босгох арга хэмжээний үндсэн чиглэл

Онцгой комисс нь нийтийн хэрэгцээний барилга, байгууламжийг сэргээн босгох үйл ажиллагааны үндсэн чиглэлийг тодорхойлж нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх дунд болон урт хугацааны хөтөлбөр, гамшигт тэсвэртэй хот болгох зорилтын хүрээнд хойшлуулшгүй сэргээн босголтын төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх шийдвэр гаргах талаар тусгана. Газар хөдлөлтийн гамшгийн хойшлуулшгүй сэргээн босголтын үйл ажиллагаанд эмэгтэйчүүд, бэрхшээлтэй иргэд, өндөр настан онцлогийг харгалзан тэдгээрийн оролцоог дэмжинэ.

Засгийн газраас сэргээн босголтын арга хэмжээнд санхүү хөрөнгө оруулалтын дэмжлэгийг хэрхэн үзүүлэх талаар тусгана. Гамшигт өртөгсдийн амьдралыг дахин зохион байгуулах үүднээс орон байр гаргаж өгөх, амьжиргааны зардал олгох зэрэг арга хэмжээг авах механизм бий болгохын хамт ажил, амьдралыг сэргээн босгосноор амьжиргааны тогтвортой орлогыг баталгаажуулах.

Амьдралын хэвийн байдалд эргүүлэн оруулах бүх талыг дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээний хүрээнд, юуны түрүүнд гамшгийн улмаас орон сууцны байшинд учирсан хохирлын хэмжээг судлах, тодорхойлолт олгох тогтолцоог байгуулж, хохирлын судалгааг хийж, иргэдэд гамшигт өртсөн тухай тодорхойлолтыг гаргаж өгөх. Мөн, гамшгийн улмаас хөгжлийн бэрхшээлтэй болсны тэтгэмж олгох, гамшгийн тусламжийн сангийн болон нийгмийн халамжийн сангийн зээл олгох арга хэмжээ авах, гамшгаас хамгаалах тухай хуулийг үндэслэн гамшигт өртөгсдэд мөнгөн тусламж үзүүлэх замаар тэдний амьдралыг сэргээн босгоход дэмжлэг үзүүлэх.

Гамшигт нэрвэгдэгсдийн санхүү, татварын ачааллыг бууруулах арга хэмжээний хүрээнд, татвартай холбоотой хугацаа сунгах, татвар төлөх хугацаах хойшлуулах буюу чөлөөлөх, эрүүл мэндийн даатгалын хураамж, эмчилгээний зардлыг багасгах зэрэг арга хэмжээ авах.

Гамшигт өртсөн иргэд хөл дээрээ босоход зориулсан дэмжлэг туслалцааны арга хэмжээний талаар гамшигт өртсөн иргэдэд өргөн хүрээнд сурталчилан таниулахын хамт аль болох цогц зөвлөлгөө өгөх цэг нээж ажиллуулах. Гамшигт өртөгсөд өөрийн хүчээр гэр орон барихад шаардлагатай хөрөнгийг зээл болон бусад санхүүгийн арга хэлбэрээр олгох, хэрвээ аль хэдийнэ зээл авсан бол тухайн зээлдэгчийн зээл буцаан төлөх хугацааг сунгах зэрэг арга хэмжээ авах.

Өөр аймаг, суманд түр шилжин амьдарч буй иргэдийн хувьд ч үндсэн захиргаа болон түр шилжин сууж буй орон нутгийн захиргаа нь хамтран шаардлагатай мэдээлэл олгож, дэмжлэг, үйлчилгээ үзүүлэх.

Гамшигт өртсөн ЖДҮ-т тусламж, дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээний талаар гамшигт өртсөн иргэдэд өргөн хүрээнд сурталчилан таниулахын хамт зөвлөлгөө өгөх цонх нээж ажиллах, гамшигт өртсөн ЖДҮ-ийн бизнесийн үйл ажиллагааг сэргээн босгоход дэмжлэг үзүүлэх бөгөөд сэргээн босголтын зээл, эргэлтийн хөрөнгийн зээл, тоног төхөөрөмжийн зээл олгох, шаардлагатай бол гамшгийн дараах сэргээн босголтын зээл олгож бизнесийн хоршоолын үйл ажиллагааг сэргээн босгох санхүүжилт олгох, гамшигт өртсөн ХАА-н бизнес эрхлэгчидийн үйлдвэрлэлийн байгууламжийг сэргээн босгох, хэвийн үйл

ажиллагааг тогтворжуулахад зориулсан хөрөнгийг бага хүүтэй зээлээр олгох.

Орон нутгийн захиргаа нь гамшигт өртсөн сургуулийн барилгыг сэргээн босгох ажлыг гүйцэтгэхдээ сургуулийн барилгын гамшгаас хамгаалах чадварыг бэхжүүлж, тухайн нутаг дэвсгэрийн оршин суугчдийн түр хоргодох газар, бааз бий болгохыг зорих, түр хичээлийн байр болон биеийн тамирын талбай гаргах, сургуулийн барилгыг шуурхай сэргээн босгох, хичээлд аюулгүй явах нөхцлийг бүрдүүлэх, өдрийн хоол өгөх, сурах бичиг, хичээлийн хэрэглэлээр хангах, сургалтын тэтгэмж олгох, гамшгийн улмаас амьдрал нь хүндэрсэн айлын нярай хүүхэд, бага насны хүүхэд, оюутан сурагчдыг сургуульд оруулах талын дэмжлэгээ нэмэгдүүлэхийн хамт тусгай дэмжлэгт сургуулийн хүүхдүүдийн урамшууллын мөнгийг дахин олгох зэрэг гамшгийн үеийн боловсролын үйл ажиллагаанд шаардлагатай арга хэмжээг авах талаар тусгах.

5.3. Хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлын ерөнхий шат дараалал

5.3.1. Хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлыг эхлүүлэх тогтолцоог бий болгох (Газар хөдлөлт болсноос 14 хоногийн хугацаанд)

Энэ хугацаанд хот суурин газрын сэргээн босголтын эхний үеийн зохион байгуулалтыг бий болгох шаардлагатай бөгөөд хотын сэргээн босголтын ажлыг дүүргийн хэмжээнд зохион байгуулна. Мөн, гамшигт өртсөн нийт нутаг дэвсгэр дээрх орон сууцын барилгын хохирлын нөхцөл байдлын ерөнхий судалгааг гаргана.

Тухайлбал:

- 1) Газар хөдлөлтийн гамшгийн дараах сэргээн босголтын баг байгуулах
- 2) Орон сууцын барилгын хохирлын хувь хэмжээг тогтооход чиглэсэн мэдээлэл цуглуулах
- 3) Орон сууцын барилгын нийтлэг хохирлын талаарх жагсаалт боловсруулах
- 4) Хохирол ихтэй нутаг дэвсгэр дэх хохирлын нөхцөл байдлыг газар дээр нь судлах гэх зэрэг арга хэмжээний талаар дурдах.

5.3.2. Сэргээн босгох ажлын үндсэн чиглэлийг тогтоох (14 дэх хоногоос 2 сарын хугацааны хооронд)

Онцгой комисс, холбогдох мэргэжлийн албадын ажлын хэсгүүдтэй хамтран газар хөдлөлтийн гамшгийн хохирлын үнэлгээнд үндэслэн сэргээн босгох ажлын үндсэн чиглэлийг дараахи байдлаар тодорхойлно. Үүнд:

Тухайн гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн нийгэм, эдийн засгийг нэн даруй анхны хэвийн байдалд оруулахын тулд хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээг төлөвлөж тодорхойлох.

Гамшигт илүү тэсвэртэй хот суурин газрыг бий болгох байгуулах зорилгоор тухайн нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн дунд болон урт хугацааны зорилтын хүрээнд сэргээн босгох арга хэмжээг тодорхойлох.

5.3.3. Сэргээн босгох ажлын үндсэн төлөвлөгөө боловсруулах (2 сар~6сар)

Онцгой комисс нь хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

боловсруулж, мэргэжлийн албад, аж ахуйн нэгж байгуулалттай хамтран гүйцэтгэх үйл ажиллагааны нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтыг хангаж ажиллах талаар тусгана.

Гамшгийн дараахи сэргээн босгох үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд доорхи арга хэмжээнүүдийг тусгах хэрэгжүүлэх . Үүнд:

- Дэд бүтэц, зам, тээвэр, мэдээлэл, холбоо, харилцаа, инженерийн шугам сүлжээ, орон сууц нийтийн ахуй үйлчилгээний байгууллагуудын үйл ажиллагааг сэргээх
- Засаг захиргаа, төрийн үйлчилгээ, нийгмийн халамжийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг сэргээх,
- Эмнэлэг, сургууль, цэцэрлэг бусад нийгмийн үйлчилгээний байгууллагуудын үйл ажиллагааг сэргээх
- Хүнс хөдөө аж ахуйн болон бизнес эрхлэгчдийн үйлдвэрлэлийн байгууламжийг сэргээн босгох, хэвийн үйл ажиллагааг хангаж тогтворжуулах
- Жижиг дунд үйлдвэрийн үйл ажиллагааг сэргээж хэвийн ажиллагаанд шилжүүлэх
- Банк санхүүгийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг сэргээх

5.3.4. Сэргээн босгох ажлын үндсэн төлөвлөгөөг батлах (6 сар~1 жил)

Газар хөдлөлтийн гамшгийн хохирлыг тухайн нутаг дэвсгэрийн дотоод нөөц боломж, чадавхиар сэргээн босгох боломжтой тохиолдолд сэргээн босгох арга хэмжээний төлөвлөгөөг Онцгой комисс, тухайн нутаг дэвсгэрийн нэгжийн Иргэдийн хуралд өргөн барьж батлуулан орон нутгийн төсвөөр хэрэгжүүлнэ. Хэрэв гамшгийн хохирлыг тухайн нутаг дэвсгэрийн нэгжийн дотоод нөөц боломж, чадавхиар сэргээн босгох боломжгүй тохиолдолд сэргээн босгох арга хэмжээний төлөвлөгөөг Улсын онцгой комисс баталж Засгийн газрын нөөц хөрөнгөөр хэрэгжүүлнэ.

5.3.5. Сэргээн босгох ажлыг хөгжлийн бодлоготой уялдуулж хэрэгжүүлэх (1 жилээс хойш)

Сэргээн босгох арга хэмжээний төлөвлөгөөг гамшгийн аюул дахин тохиолдохоос сэргийлэн, гамшигт тэсвэртэй хот бий болгох хүн амын аюулгүй амьдрах орчныг бүрдүүлэхэд анхаарч хот байгуулалтын дахин төлөвлөлттэй уялдуулж хэрэгжүүлнэ. Оршин суугчдын амьдралыг нэн даруй хэвийн байдалд оруулах, гамшигт тэсвэртэй хотыг бий болгохын тулд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, өндөр настан, эмэгтэйчүүдийн санал зөвлөмжийг тусгаж зөвшилцөн, газар зохион байгуулалт, хот байгуулалтын төслүүд хэрэгжүүлэх замаар оновчтой,эрүүл хотын дүр төрхийг бий болгож хотын үйлчилгээг сайжруулах арга хэмжээ авах талаар тусгана.

Дөрөв.Төлөвлөгөө боловсруулахад анхаарах асуудал

Төлөвлөгөө боловсруулахад энэхүү зааврыг удирдлага болгон орон нутгийн онцлогт нийцүүлэн газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон үеийн цагийн байдал, хохирлын төсөөллийг бий болгож, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг аль болох бүрэн дүүрэн тодорхойлж, бүтээлч сэтгэлгээгээр хандах шаардлагатай.

Мөн шаардагдах мэдээ, мэдээллийг цуглуулж, бусад орны туршлагыг судлан холбогдох байгууллагын мэргэжлийн хүмүүсийн оролцоог хангаж боловсруулах нь амьдралд илүү нийцсэн, хэрэгжих боломжтой төлөвлөгөө болоход ач холбогдолтой юм.

---oOo---